

BIULETYN INFORMACYJNY

Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

ISSN 1234 - 9771

220

Wydawany od 1992 r.

W numerze m.in.:

- ➡ Akcja zbierania podpisów pod wnioskiem o referendum
- ➡ Informacja nt. Prac Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno - Gospodarczych
- ➡ Notes Związkowca nr 83

DZIAŁ INFORMACJI
KK NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Gdańsk, grudzień 2011 r.

Spis treści

WYDARZENIE MIESIĄCA	3
ZBIERAMY PODPISY POD WNIOSEM O REFERENDUM!.....	3
O WYDŁUŻENIU WIEKU EMERYTALNEGO	3
Z OBRAD PREZYDIUM KK	4
POSIEDZENIE Z DN. 7 GRUDNIA 2011	4
POSIEDZENIE Z DN. 14 GRUDNIA 2011	7
POSIEDZENIE Z DN. 20 GRUDNIA 2011	9
POSIEDZENIE Z DN. 29 GRUDNIA 2011	17
Z OBRAD KOMISJI KRAJOWEJ	19
POSIEDZENIE Z DN. 15-16 GRUDNIA 2011	19
DZIAŁ DS. POLITYKI SPOŁECZNEJ	23
INFORMACJA NA TEMAT PRAC TRÓJSTRONNEJ KOMISJI DO SPRAW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W 2011 R.	23
DECYZJA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH REPREZENTOWANYCH W TRÓJSTRONNEJ KOMISJI DO SPRAW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH.....	30
INFORMACJE RÓŻNE	31
OBRADY KOMISJI KRAJOWEJ W KATOWICACH.....	31
ROK STABILNEGO ZATRUDNIENIA	34
ROZNIKA WOJNY Z NARODEM	34
ROZNIKA PACYFIKACJI KOPALNI WUJEK.....	35
ARTYKUŁ MIESIĄCA	36
DLACZEGO „NIE”	36

WYDARZENIE MIESIĄCA

ZBIERAMY PODPISY POD WNIOSEM O REFERENDUM!

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” zdecydowała o rozpoczęciu akcji zbierania podpisów pod wnioskiem o referendum obywatelskie w sprawie zachowania obowiązującego obecnie wieku emerytalnego.

- Zapowiedź premiera Donalda Tuska dotycząca podwyższenia wieku emerytalnego miała tak naprawdę na celu przede wszystkim przypodobanie się agencjom ratingowym. Zabrakło refleksji, jakie to pociągnie za sobą skutki społeczne - mówił podczas obrad Komisji Krajowej przewodniczący „Solidarności” Piotr Duda. - Z wszystkich rozmów czy sondaży wynika, że ludzie są z tych planów ogromnie niezadowoleni. Wykorzystajmy to, wykorzystajmy ich energię w sposób pozytywny.

Do podjęcia decyzji o rozpoczęciu zbierania podpisów apelował też Henryk Nakoneczny, członek prezydium Komisji Krajowej. - Decyzję o przeprowadzeniu referendum podejmuje Sejm na wniosek 500 tysięcy obywateli. I choć w ustawie o referendum nie jest określony czas, jaki mamy na zebranie tej liczby podpisów, to

jednak tempo naszych prac musi być wielkie. Przecież rządowy projekt ustawy w sprawie podniesienia wieku emerytalnego może być gotowy jeszcze w styczniu.

W dyskusji i głosowaniu członkowie Komisji Krajowej jednogłośnie poparli projekt zbierania podpisów. Za uchwałą w tej sprawie opowiedziało się 77 członków Komisji Krajowej, nikt nie był przeciw. Uchwała określa treść pytania, które zawarte będzie we wniosku o referendum: Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego wieku uprawniającego do przejścia na emeryturę wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Komisja Krajowa przyjęła też uchwałę zobowiązującą struktury związku do zaangażowania w akcję zbierania podpisów.

- Prace nad akcją już rozpoczynamy. Niezbędna będzie wielka mobilizacja naszych struktur i dobrze zaplanowane działania organizacyjne. Do współpracy zaprosimy inne związki zawodowe i organizacje pozarządowe - zapowiada Piotr Duda.

O WYDŁUŻENIU WIEKU EMERYTALNEGO

Bez dogmatów

(fragmenty)

Zapowiedziane w exposé Donalda Tuska wydłużenie wieku emerytalnego do 67 lat równo dla kobiet i mężczyzn, nagłością i pryncypialnością dokładnie podanych liczb przypomina czas, gdy ni z gruszki ni z pietruszki ogłosił we wrześniu 2008 r., że wstępujemy do strefy euro w 2011 roku.

Zgodnie z pryncypiami teorii ekonomii i zasadami gospodarki rynkowej, wynagrodzenie pracownika równe jest krańcowej produktywności pracy. Zasadne jest twierdzenie, że po osiągnięciu pewne-

go maksimum w przedziale wieku 40-55 lat w zależności od wykonywanego zawodu (zwraca na to uwagę np. Gary Becker w swoich studiach nad kapitałem ludzkim), wydajność zatrudnionych spada, gdy ich płace, obwarowane normalnymi w cywilizowanym świecie regułami, cechuje pewna sztywność. W efekcie przedłużanie okresu zatrudnienia może doprowadzić do takiej sytuacji, gdy wydajność krańcowa zacznie być niższa od płacy, a więc z danego nakładu kapitału (wyłożonego na stworzenie miejsca pracy) osiągnany jest efekt produkcyjny niższy niż ten nakład. W konsekwencji po pierwsze w skali makro otrzymuje się efekt po stronie PKB niższy od możliwego,

po drugie kreuje się lukę inflacyjną właśnie z tytułu produktu krańcowego pracy niższego od płacy(...)

Wydłużenie zatem wieku emerytalnego do 67 lat może przynieść, z tytułu zwykłych zależności biologiczno-techniczno-ekonomicznych, więcej szkody po stronie PKB, któremu to wzrostowi ma służyć, niż pożytku.

Ciekawe, czy eksperci piszący teksty dla premiera mieli porachowane owe funkcje regresji wydajności pracy wieku pracowników w podziale na wykonywane zawody i rodzaje prac.

Po drugie trzeba by rozpatrzyć rozważane owocne widoki wydłużenia wieku emerytalnego do 67. roku życia w kontek-

ście rzeczywistej sytuacji na rynku pracy w Polsce kreowanej od lat agresywną polityką monetarną z jej skutkiem w postaci wysokiego poziomu bezrobocia (...)

O obłudzie może nie mówilibyśmy, gdyby reforma polegająca na wydłużeniu wieku emerytalnego szła w parze z fundamentalnymi zmianami w polityce monetarnej, a ta zaczęła służyć walce z inflacją przez sprzyjanie wzrostowi podaży i konkurencji na rynku, a nie utrwalaniu inflacji przez hamowanie podaży i nowych wejść na rynek, jak to ma miejsce od ponad już 20 lat (...)

- *(Zaprezentowano fragmenty tekstu S. Ryszarda Domy)*

Z OBRAD PREZYDIUM KK

POSIEDZENIE Z DN. 7 GRUDNIA 2011

Decyzja Prezydium KK nr 220/11

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MPiPS w sprawie trybu uznawania zdarzenia powstałego w okresie ubezpieczenia wypadkowego za wypadek przy pracy, kwalifikacji prawnej zdarzenia, wzoru karty wypadku i terminu jej sporządzenia

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu uznawania zdarzenia powstałego w okresie ubezpieczenia wypadkowego za wypadek przy pracy, kwalifikacji prawnej zdarzenia, wzoru karty wypadku i terminu jej sporządzenia.

Decyzja Prezydium KK nr 221/11

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MPiPS w sprawie mieszkań chronionych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi następujące uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2011 r. w sprawie mieszkań chronionych:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zobowiązała samorządy terytorialne m.in. do świadczenia pomocy w formie mieszkań chronionych. Każda nowelizacja tej ustawy czy też innych przepisów z zakresu polityki społecznej dodatkowo obciąża budżety samorządów.

W § 9 omawianego projektu rozporządzenia MPiPS określone są warunki pobytu w mieszkaniu chronionym w zakresie dostępności pomieszczeń i pokoi mieszkalnych. Należy zauważyć, że już istniejące placówki zostały stworzone dużym nakładem sił i środków finan-

sowych, poniesionych przez samorządy. Otrzymały one zezwolenia na prowadzenie takiej działalności, czyli spełniały standardy, które umożliwiały zapewnienie mieszkańcom godziwych warunków mieszkaniowych. Wprowadzanie po kilku latach prowadzenia takiej działalności, dodatkowych standardów dotyczących powierzchni użytkowej dla jednej osoby/mieszkańca, która nie może być mniejsza niż 12 m², może zagrozić zamknięciem niektórych placówek, które już funkcjonują, bowiem nie wszystkie samorządy będą w stanie wygospodarować dodatkową powierzchnię użytkową dla mieszkańców w ramach zajmowanych budynków.

Zdaniem NSZZ „Solidarność” należy najpierw dokładnie przeanalizować jakie są warunki w już funkcjonujących mieszkaniach chronionych, jakie są potrzebne środki finansowe na ewentualną ich poprawę, a dopiero potem wyznaczać termin dostosowania warunków pobytu w tych placówkach.

Decyzja Prezydium KK nr 222/11

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi następujące uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 października 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- Ad. § 8 - treść przepisu jest niejasno sformułowana. Proponujemy, aby z zapisu wynikało, że osobisty odbiór dziecka z placówki lub ośrodka przez rodziców lub opiekunów prawnych odbywał się w obecności asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka;
- Ad. § 10. ust. 2 i ust. 3 pkt 1 - sprawowanie opieki przez 1 opiekuna w porze nocnej nie zapewnia dzieciom bezpieczeństwa i należytej opieki (gwarantowanej w ust. 1 tegoż paragrafu), w szczególności w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka lub opiekuna.

Decyzja Prezydium KK nr 223/11

ws. opinii o Komunikacie Komisji Europejskiej - Roczna analiza wzrostu gospodarczego na 2012 r. (Kom(2011) 815)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące uwagi do Komunikatu Komisji Europejskiej - Roczna analiza wzrostu gospodarczego na 2012 r.

(Kom(2011) 815):

Prezydium KK zwraca uwagę, że sposób osiągnięcia priorytu wzrostu gospodarczego poprzez konsolidację budżetową (w 2013 r. deficyt budżetowy poszczególnych państw członkowskich UE ma spaść średnio do poziomu nieco powyżej 3%) budzi poważne wątpliwości z uwagi na społeczne skutki założonych celów budżetowych.

1. Prezydium Komisji Krajowej z zadowoleniem odnajduje w Komunikacie Komisji Europejskiej stwierdzenie, że we wdrażaniu niektórych zaleceń w zakresie zarządzania gospodarczego na 2012 r. ważną rolę odegrają partnerzy społeczni oraz zalecenie dokładnego monitorowania rozkładu korzyści płynących z reform przez państwa członkowskie tak, aby uniknąć ryzyka zaniedbania pewnych kwestii dotyczących wzrostu gospodarczego oraz nasilenia obecnych problemów społecznych.

2. Z punktu widzenia sytuacji w Polsce pozytywnie ocenić trzeba zwrócenie uwagi na utrzymanie, wzmocnienie zasięgu i skuteczności służb zatrudnienia oraz aktywnej polityki rynku pracy, biorąc pod uwagę krytyczne stanowisko NSZZ „Solidarność” w zakresie rządowej polityki ograniczania środków na funkcjonowanie instytucji związanych z rynkiem pracy (np. Fundusz Pracy).
3. Prezydium KK pozytywnie ocenia wrażliwość Komisji na sprawy ludzi młodych oraz osób w szczególnie trudnej sytuacji, zagrożonych ubóstwem, wskazując na konieczność podejmowania działań nakierowanych na poprawę skuteczności systemów ochrony socjalnej, wdrożenie strategii aktywnej integracji.
4. NSZZ „Solidarność” konsekwentnie w swoich działaniach i dyskusjach na temat przyszłości systemu emerytalnego, będzie powoływał się na postulat Komisji o przeprowadzanie reform i modernizacji systemów emerytalnych w poszanowaniu dla narodowej tradycji dialogu społecznego. Dlatego oczekujemy informacji jak zrównanie i wydłużenie wieku emerytalnego zaproponowane przez rząd może wpłynąć na sytuację na rynku pracy, dalszą długość życia czy rozwój demograficzny. Nasze wątpliwości budzi też sam mechanizm wydłużania wieku emerytalnego. Nowe rozwiązania, powinny dawać ubezpieczonym prawo świadomego wyboru chwili zakończenia kariery zawodowej w oparciu o wysokość oczekiwanego świadczenia, a rolą pracodawcy powinno być tworzenie warunków motywujących do kontynuacji aktywności zawodowej, a nie tworzenie barier.
5. Warte pozytywnej oceny jest zwrócenie uwagi na strukturę systemów podatkowych pod kątem poprawy ich skuteczności, wydajności i sprawiedliwości oraz postulaty przywrócenia „normalnych warunków kredytowania gospodarki”, której trzonem jest reforma regulacji i nadzoru sektora finansowego, w tym zapewnienie odpowiednich wzorców kredytowania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, którym nie powinno towarzyszyć nadmierne ryzyko, a także postulat stworzenia odpowiednich warunków do kreatywności i gotowości do inwestowania przedsiębiorstw.
6. Cytując treść Komunikatu „Obecne oszczędności budżetowe drastycznie obniżają możliwość stosowania bodźców fiskalnych” Prezydium KK zwraca uwagę na negatywne konsekwencje takich polityk na wszystkich poziomach, co może spowodować w przyszłości nieodwracalne skutki dla wzrostu gospodarczego, a samo wykorzystanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego może okazać się niewystarczające i nieefektywne. Polityka krajowa w zakresie skuteczności wykorzystania środków z EFS wymaga zmian, w takim kierunku aby w sposób rzeczywisty poprawiały statystyki zatrudnienia i eliminowały wysoki poziom bezrobocia.
7. Prezydium KK nie akceptuje przywoływania koncepcji - modelu flexicurity jako panaceum na sytuację pracowników w różnych sytuacjach na rynku pracy bez wyraźnego wzmocnienia na poziomie krajowym bezpieczeństwa zatrudnienia i bezpieczeństwa socjalnego. Po raz kolejny zwracamy uwagę, że niestabilność i nietrwałość zatrudnienia zdecydowanie pogarsza poziom kwalifikacji i demotywuje pracownika do inwestowania w swoje kompetencje, co stoi w sprzeczności z celami strategii „Europa 2020”.
8. Wyrażone w komunikacie stanowisko w sprawie weryfikacji mechanizmów ustalania wysokości płac (wprawdzie Komisja zwraca uwagę na wykorzystanie krajowych praktyk w zakresie prowadzenia dialogu społecznego) jest nie do przyjęcia. NSZZ „Solidarność” stoi na stanowisku pozostawienia tego obszaru wyłącznie partnerom społecznym i zbiorowym porozumieniom na poziomie zakładowym i ponadzakładowym. Ustalanie mechanizmów kształtowania wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej powinno pozostać w sferze uzgodnień trójstronnych.

9. Istotnym elementem wzmocnienia mobilności pracowników jest wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji w celu ułatwienia uznawania kwalifikacji, szczególnie tych nabywanych w drodze nieformalnej.

Decyzja Prezydium KK nr 224/11

ws. zgody na użycie znaku graficznego NSZZ „Solidarność”

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wyraża zgodę na użycie nazwy i znaku graficznego NSZZ „Solidarność” w filmie będącym częścią akcji „Młodzi pamiętają” kręconym przez „Law & Art. Studio” na zlecenie Fundacji Odpowiedzialność Obywatelska dla upamiętnienia 30 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

Decyzja Prezydium KK nr 225/11

ws. zgody na użycie znaku graficznego NSZZ „Solidarność”

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wyraża zgodę na użycie nazwy i znaku graficznego NSZZ „Solidarność” na banerze o treści Wir danken fuer Ihre Solidarność 1981 - 1989 (Dziękujemy za Państwa Solidarność 1981 - 1989), który będzie umieszczony na budynku konsulatu generalnego RP Kolonii przy okazji wystawy Europejskiego Centrum Solidarności pt. „10 lat, 10 miesięcy, 10 tygodni, 10 dni ...”

Decyzja Prezydium KK nr 226/11

(do użytku służbowego)

POSIEDZENIE Z DN. 14 GRUDNIA 2011

Decyzja Prezydium KK nr 227/ 11

ws. opinii o projekcie ustawy MPiPS o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” stwierdza, że zmiany zaproponowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w nowelizacji ustawy z dnia 24 listopada 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zmierzające do zwiększenia składki rentowej po stronie pracodawcy są zmianami pozwalającymi wprowadzić ograniczyć deficyt Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) w zakresie funduszu rentowego, niestety jednocześnie mogą one powodować utrudnienia na rynku pracy oraz ograniczać oczekiwany wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej.

Rząd zmniejszając składkę rentową w 2007 roku twierdził, że dalszy rozwój gospodarczy, wzrost zatrudnienia i wynagrodzeń powodować będą poprawę sytuacji finansowej funduszu na tyle, że zrównoważą one zagrożenia dla jego płynności. Mimo wielokrotnych apeli i wystąpień partnerów społecznych zmiany w 2007 roku nie zostały poddane konsultacjom społecznym w celu wypracowania rozwiązania na drodze konsensusu społecznego. Wbrew opinii NSZZ „Solidarność” nie przedstawiono zagrożeń dla systemu ubezpieczeń społecznych wynikających z wówczas proponowanych rozwiązań tj.:

- konieczności zwiększenia dotacji budżetowej do FUS;

- zagrożenia dla terminów samofinansowania się systemu ubezpieczeń społecznych;
- presji na obniżenie wysokości świadczeń.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” uważa, że proponowany przez Rząd RP tryb prac nad obecnym projektem zmian prowadzony jest, podobnie jak w 2007 roku, pod silną presją czasową. Maksymalne skrócenie terminu konsultacji dla organizacji związkowych i organizacji pracodawców oraz ograniczenie się do odbycia jednego posiedzenia informacyjnego Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych Trójstronnej Komisji ds. Społeczno - Gospodarczych praktycznie uniemożliwiają wypracowanie rozwiązań na drodze porozumienia z partnerami społecznymi.

Uważamy, że dla złagodzenia ewentualnych skutków społecznych spowodowanych wprowadzeniem przedmiotowego rozwiązania, konieczne jest zwiększenie środków pochodzących z Funduszu Pracy przeznaczanych na aktywne formy aktywizacji zatrudnienia oraz wdrożenie mechanizmu systemowych rokowań w sprawie polityki płacowej u pracodawcy.

Decyzja Prezydium KK nr 228/11

(do użytku służbowego)

Decyzja Prezydium KK nr 229/11

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MPiPS w sprawie sprawozdań rzeczowo - finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nie wnosi uwag do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo - finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia należy ocenić pozytywnie ze względu na:

- możliwość uzyskania niezbędnych informacji pozwalających na monitoring sytuacji dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej;
- monitorowanie stanu wydatków ponoszonych z budżetu państwa na realizację ustawy o wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- określenie na podstawie sprawozdań wydatków ponoszonych przez samorządy w związku z wykonywaniem zadań z zakresu wspierania rodziny.

Decyzja Prezydium KK nr 230/11

(do użytku służbowego)

Decyzja Prezydium KK nr 231/11

(do użytku służbowego)

Decyzja Prezydium KK nr 232/11

(do użytku służbowego)

Decyzja Prezydium KK nr 233/11

ws. zgody na bezciężzarowe odłączenie działki nr 515/53 należącej do Fundacji Gospodarczej w Gdyni

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wyraża zgodę na bezciężzarowe (tj. bez obciążenia działki hipoteką wpisaną do księgi wieczystej) odłączenie z księgi wieczystej nr GD1Y/00105514/0 działki nr 515/53 położonej przy ul. Olimpijskiej w Gdyni.

Do wykonanie czynności upoważnia się dwóch członków Prezydium spośród niżej wymienionych:

1. Piotr Duda - Przewodniczący KK
2. Bogdan Biś - Zastępca Przewodniczącego KK
3. 3.Jerzy Wielgus - Zastępca Przewodniczącego KK
4. Tadeusz Majchrowicz - Zastępca Przewodniczącego KK
5. Ewa Zydorek - Sekretarz KK
6. Jerzy Jaworski - Skarbnik KK
7. Henryk Nakonieczny - Członek Prezydium KK

POSIEDZENIE Z DN. 20 GRUDNIA 2011

Decyzja Prezydium KK nr 234/11

ws. zmian w Statucie Fundacji Gospodarczej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” na podstawie uchwały KK nr 667/99 z dnia 14.09.1999 roku postanawia przyjąć następujące zmiany w Statucie Fundacji Gospodarczej w Gdyni:

1) §10 b) ust. 1 nadać brzmienie:

1. Członków Rady wybiera Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”

2) §10 b) ust. 2 skreślić.

3) § 10 b) ust. 5 nadać brzmienie :

5. Członkostwo w Radzie wygasa na skutek rezygnacji przyjętej przez Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”, odwołania lub śmierci.

Decyzja Prezydium KK nr 235/11

ws. zarejestrowania Krajowej Sekcji Transportu Drogowego NSZZ „Solidarność”

1. Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, działając na mocy postanowień § 7 ust. 2 uchwały KK nr 17/08 z późniejszymi zmianami, na podstawie wniosku złożonego przez Tymczasową Radę Sekcji, dokonuje rejestracji Krajowej Sekcji Transportu Drogowego NSZZ „Solidarność” i wpisuje tę sekcję do Rejestru Krajowych Sekcji Branżowych.
2. Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, działając na mocy postanowień § 7 ust. 3 uchwały KK nr 17/08 z późniejszymi zmianami, na podstawie wniosku złożonego przez Tymczasową Radę Sekcji stwierdza, iż zarejestrowana Krajowa sekcja Transportu Drogowego NSZZ „Solidarność” przynależeć będzie do sekretariatu Transportowców NSZZ „Solidarność”.
3. Decyzja wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Decyzja Prezydium KK nr 236/11

ws. powołania koordynatorów akcji referendalnej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zobowiązuje zastępców przewodniczącego Komisji Krajowej Tadeusza Majchrowicza i Jerzego Wielgusa oraz rzecznika prasowego przewodniczącego Komisji Krajowej Wojciecha Gumułek do koordynowania akcji zbierania podpisów pod wnioskiem o poddanie pod referendum ogólnokrajowe sprawy dotyczącej powszechnego wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn.

Decyzja Prezydium KK nr 237/11

ws. wniosku do KFS o refundację kosztów akcji protestacyjnej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zwraca się do Rady Krajowego Funduszu Strajkowego o pokrycie kosztów związanych z rozpoczętą akcją protestacyjną przeciw zapowiedzianym w exposé premiera Donalda Tuska planom podnoszenia wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet.

Opinia o projekcie rozporządzenia MPiPS zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia zakresu danych zawartych w dokumencie płatniczym przekazywanym przez zarządzającego do ZUS

Z upoważnienia Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Biuro Polityki Społecznej nie wnosi uwag do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2011 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia zakresu danych zawartych w dokumencie płatniczym przekazywanym przez zarządzającego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Opinia o projekcie Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego

Z upoważnienia Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Biuro Polityki Społecznej wnosi następujące uwagi do projektu Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego.

Interwencja państwa w zakresie przewidzianym przez projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) powinna doprowadzić do zmniejszenia nierówności między regiona-

mi, a także nierówności społecznych poprzez politykę pełnego zatrudnienia, wsparcie przedsiębiorców zatrudniających pracowników, wsparcie pracowników, zwłaszcza młodych w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, utworzenie systemu kształcenia ustawicznego, w tym również dla pracowników tymczasowych i seniorów, wsparcie dla kobiet, osób niepełnosprawnych i osób wykluczonych chcących skorzystać z ofert pracy. W dokumencie tym co prawda mowa jest o tych zadaniach, jednakże w sposób lakoniczny odniesiono się do sposobu ich realizacji oraz źródeł ich finansowania, a bez tych elementów żadne cele i priorytety nie zostaną zrealizowane. Tym bardziej, że wskazane powyżej zróżnicowanie w ogóle nie zostało ujęte jako główny problem uniemożliwiający wykorzystanie kapitału ludzkiego.

Planowane oraz realizowane działania opisane w SRKL są niewystarczające w polskich realiach. Zauważyć należy, iż obecnie PKB na jednego mieszkańca w Polsce wynosi 57,6% średniej europejskiej (przy czym ani jedno województwo wschodnie nie przekroczyło 40%); Polska zajmuje 21 miejsce w zakresie kształcenia ustawicznego ogółem, 25 miejsce w zakresie kształcenia pracowników wśród krajów OECD, 18 miejsce z tytułu wskaźnika jakości systemu uczenia się przez całe życie, 14 miejsce według wskaźnika aktywnych polityk rynku pracy oraz 25 miejsce (ostatnie wśród krajów OECD) z tytułu wskaźnika zabezpieczenia społecznego. Co więcej Polska jest outsiderem w zakresie wskaźników dotyczących ochrony stosunku pracy, zawieranych umów społecznych, układów zbiorowych pracy, lokalnych porozumień społecznych i dialogu społecznego.

Perspektywa gender

W projekcie Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) podkreślono we wstępnej części dokumentu wyzwanie wynikające z gorszej sytuacji kobiet na rynku pracy i konieczność niwelowania nierówności kobiet i mężczyzn przede wszystkim na rynku pracy. Podkreśla się też różnice potrzeb kobiet i mężczyzn oraz konieczność dostosowania właściwych rozwiązań i mechanizmów do tych potrzeb. Mówi się nie tylko o konsekwencjach indywidualnych ale też i społecznej cenie zaniechań na tym polu - stratach spowodowanych niewykorzystanym potencjałem kobiet. W pełni zgadzając się z tą diagnozą, nie można jednak nie zauważyć, że w propozycjach szczegółowych rozwiązań i mechanizmów ta perspektywa nie jest widoczna. W niektórych sformułowaniach można wręcz doszukać się utrwalania stereotypowego podejścia do ról społecznych kobiet i mężczyzn i koncentrowania się na opiekuńczej, a nie zawodowej roli kobiet.

Uwagi szczegółowe

Etap I. Wczesne dzieciństwo - opieka instytucjonalna dla dzieci w wieku 0-3 lata oraz w wieku przedszkolnym jest bardzo ważna. Jej jakość determinuje całe przyszłe życie szkolne i zawodowe. Jednak ciężar finansowy z nią związany spoczywa głównie na rodzicach i na samorządach. Centralnie ustala się ramy funkcjonowania tej opieki, ale nie gwarantuje się na ten cel dodatkowych środków przy jednoczesnym nakładaniu dodatkowych obowiązków. Takie działania negatywnie odbijają się na jakości i dostępności świadczonych usług. Jednocześnie niewymienione są działania umożliwiające korzystanie z instytucjonalnej opieki osobom, szczególnie tym samotnie wychowującym dzieci, w trakcie zmiany pracy i zmiany kwalifikacji - wielu rodziców traci zatrudnienie podczas sprawowania opieki nad małymi dziećmi a ich powrót do zatrudnienia - uwarunkowany często zmianą lub aktualizacją kwalifikacji i uczestnictwem w stosownych szkoleniach - jest niemożliwy bez dostępnych i nieprzekraczających możliwości finansowych rozwiązań w zakresie opieki nad dziećmi.

Narzędzie 1 - Wprowadzona ustawa o opiece nad dziećmi do lat 3 nie przynosi zakładanych rezultatów, nie tylko dlatego, że brak jest promocji, ale przede wszystkim z braku zainteresowania gmin tymi zadaniami. Niestety ale nakłady finansowe jakie generowane są opieką instytucjonalną przewyższają potencjał finansowy większości samorządów.

Narzędzie 2 - podobnie jak w Narzędziu 1, główną przeszkodą osiągnięcia celu poprawy dostępności i jakości edukacyjnej przedszkoli są ograniczone możliwości finansowe samorządów, w szczególności w gminach wiejskich.

Narzędzie 3 - oprócz świadomości rodziców istotną rolę stanowi świadomość pracodawców, którzy aktualnie nie mają bodźców do partycypowania w organizacji i edukacji dzieci swoich pracowników.

Narzędzie 5 - pozytywnie należy ocenić propozycję polegającą na zwiększeniu liczby dzieci niepełnosprawnych, które otrzymają wykształcenie w ramach powszechnego systemu edukacji. Należy zauważyć jednak, iż w ramach tej samej niepełnosprawności różnie kształtuje się rozwój dziecka. Dzieci są mniej lub bardziej samodzielne, mniej lub bardziej zdolne. Wśród dzieci niepełnosprawnych w systemie powszechnym radę dadzą sobie tylko dzieci najzdolniejsze. Z tego względu dzieci niepełnosprawne powinny również otrzymać wsparcie ze strony dodatkowego nauczyciela wspomagającego.

Narzędzie 6 - brak jest w określeniu działań do podjęcia poprawy dostępu do opieki ginekologicznej - często kobiety muszą oczekiwać kilka tygodni na przyjęcie specjalisty.

Etap II. Edukacja szkolna - jej poziom jest w znacznej mierze uzależniony od kadr, które realizują zadania edukacyjne. Aby zatem wprowadzić proponowane zmiany, należy przede wszystkim przygotować odpowiednią kadrę. To zadanie wymaga także czasu i środków. Słuszne jest stwierdzenie, że należy stworzyć nowy model kształcenia zawodowego, który będzie dostosowany do wymogów rynku pracy. Jednak nie wszystkie radykalne zmiany przynoszą pożądane efekty np. likwidowanie szkół zawodowych, zamiast zmian w kierunkach ich kształcenia.

Narzędzie 9 - hasło dobre, jednak należy wziąć pod uwagę, że taka „rewolucja” w szkole generuje koszty, których samorządy same, z wielkim prawdopodobieństwem, nie będą w stanie ponieść. Tworząc program zachęt i wsparcia (Działanie 2.3.) należy przeanalizować dokładnie potrzeby finansowe, aby projekt nie okazał się jedynie kolejnym hasłem reklamowym.

Narzędzie 17 - brak analizy (informacji). Sposób pomiaru efektywności działania nie jest adekwatny do zakładanych wyników.

Etap III. Edukacja na poziomie wyższym - oczywiście wzrost liczby studentów powinien cieszyć, gdyby nie fakt, że ilość nie zawsze idzie w parze z jakością, stąd wielu absolwentów zasila szeregi bezrobotnych. Kierunki studiów również należy dostosować do wymogów rynku pracy. Co do odpłatności za studia, to należy wyraźnie podkreślić, że jako społeczeństwo jesteśmy nadal biedni i wprowadzanie opłat znacząco ograniczy liczbę studentów. Raczej nie wpłynie to pozytywnie na rozwój i innowacyjność społeczeństwa. W wielu przypadkach nawet częściowe współfinansowanie jest niemożliwe. W dobie kryzysu także kredyty studenckie są mało efektywnym rozwiązaniem, gdyż banki zaostrzają kryteria, a perspektywa niskopłatnej pracy lub jej braku zniechęca do podjęcia takiego zobowiązania przez studenta. Należy zatem rozważyć stworzenie systemu stypendialnego, który będzie umożliwiał ubogiej młodzieży podejmowanie kształcenia na poziomie wyższym.

Narzędzie 24 - planuje się wprowadzenie do Konstytucji poprawki zgodnie z którą studia wyższe mają być dostępne „każdej osobie mającej predyspozycje do studiowania bez względu na jej status materialny”. Problematiczne staje się zdefiniowanie „osoby mającej predyspozycje do studiowania”. W jaki sposób, według jakich kryteriów oceniane będą predyspozycje do studiowania. Kto będzie dokonywał takiej oceny. Czy kryterium zdrowia może wyznaczać kto ma predyspozycje do studiowania. Należy rozważyć czy wprowadzenie takiego kryterium ocennego do Konstytucji RP w rzeczywistości nie przyczyni się do ograniczenia dostępu do studiowania.

Narzędzie 31 - wydaje się narzędziem istotnym biorąc pod uwagę problem wchodzenia „młodych” na rynek oraz aktualnie wysoki odsetek bezrobotnych absolwentów. Opis planowanych działań nie jest adekwatną odpowiedzią na to zapotrzebowanie. Należy uwzględnić

także potrzebę partnerstwa uczelni z przedsiębiorstwami, jak ma to miejsce np. w szkolnictwie średnim.

Etap IV. Aktywność zawodowa, uczenie się dorosłych i rodzicielstwo - stwierdzić należy, iż Polska jest krajem wieloletnich wysokich wskaźników bezrobocia rejestrowanego, nie-rejestrowanego i szarej strefy, nielegalnego zatrudnienia, wysokiej emigracji i wzrastającej imigracji, krajem wysokich różnicowań na rynku pracy przy wieloletnim wysokim bezrobociu długotrwałym i przy wysokiej stopie bezrobocia ludzi młodych. Stanu tego nie poprawią zawarte w SRKL głośowne propozycje dotyczące zwiększenia zastosowania elastycznych form zatrudnienia takich jak telepraca, gdyż wskaźnik zatrudnienia osób na tej podstawie jest marginalny, a zamierzone działania niedookreślone. Dodatkowo zauważyć należy, iż SRKL zmierza do szerszego zastosowania zatrudnienia przez agencje pracy tymczasowej, które z zasady oferują miejsca pracy o niskiej jakości i na podstawie tzw. „umów śmieciowych”. Osoby zatrudnione przez agencje nie odbywają szkoleń zawodowych oraz otrzymują minimalne wynagrodzenie za maksymalną ilość pracy, co z pewnością nie podnosi i nie podnie- sie potencjału kapitału ludzkiego, przy czym równocześnie następuje systematyczne ograni- czenie środków na aktywizację zawodową, co jest nie do przyjęcia, tym bardziej, że już obecnie wydatki na ten cel są bardzo niskie od wielu lat. W Polsce wydatki na aktywizację zawodową na jednego bezrobotnego są 11-krotnie niższe niż średnia w UE.

Jednocześnie trudno ocenić jak ma wyglądać docelowy system wspierania zatrudnie- nia osób niepełnosprawnych, gdyż oprócz enigmatycznych stwierdzeń: np. o podjęciu decyzji o dotyczącej zmiany funkcjonowania zakładów aktywizacji zawodowej, strategia nie zawiera konkretnych rozwiązań pozwalających dokonać ich całościowej oceny.

Ponadto ograniczony jest dostęp do odpowiedniej bazy, zapewniający rodzicom po- czucie bezpieczeństwa, że ich dzieci są pod dobrą opieką, kiedy oni są w pracy, choćby ze względu na nieelastyczne godziny pracy instytucji opiekuńczo-wychowawczych oraz eduka- cyjnych. Odbywa się to kosztem rodziców, którzy muszą godzić się na gorszą pracę i gorsze warunki pracy. Ale także kosztem dzieci, które pozostają bez należytej opieki. Mogłyby prze- cież popołudnie spędzić na świetlicy w placówce, do której uczęszczają, a w czasie wakacji np. w „letniej szkole” - bo większość dzieci wakacje spędza w domu. Taki model opieki wy- maga nie tylko zmian systemowych i nakładów finansowych, ale także zmiany mentalności osób, które tworzą system.

Narzędzie 38 - nie bardzo wyraźne jest powiązanie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie "wychowania do życia w rodzinie" i wiedzy o życiu seksualnym człowieka" ze stanem doce- lowym, opisanym jako umożliwienie rodzicom aktywności zawodowej poprzez upowszech- nienie partnerskiego modelu rodziny. Zapewne ten cel dotyczy przyszłych rodziców - pokole- nia dzisiejszych uczniów. Pojawia się wobec tego pytanie - jakie działania zostaną podjęte dla osiągnięcia tego celu w stosunku do obecnych rodziców.

Narzędzie 39 - zarówno diagnoza aktualnej sytuacji systemu pomocy społecznej, jak i opi- sane realizowane działania nie odpowiadają rzeczywistości. Od 2006 roku, ze względów oszczędnościowych rząd rezygnuje z ustawowych terminów (2006 rok i 2009 rok) podniesie- nia progów dochodowych uprawniających do pomocy społecznej. Aktualnie z badań nad poziomem minimum egzystencji w 2010 roku w odniesieniu do osób w rodzinach (wszystkie oszacowane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych) wynika, że wartości minimum egzy- stencji są wyższe niż obowiązujące kwoty uprawniające do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej (patrz tabela).

gospodarstwa pracownicze	2- osobowe	3-osobowe z dzieckiem młodszym	3-osobowe z dzieckiem starszym	4- osobowe z dwójką dzieci	5-osobowe z trójką dzieci
wysokość kryteriów uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej 2011 r.	702 zł	1053 zł	1053 zł	1404 zł	1755 zł
wartość minimum egzystencji	794,20 zł	1145,64 zł	1253,30 zł	1607, 93 zł	2069,83 zł

w 2010 r.					
różnica	-92,2 zł	-92,64 zł	-200,3 zł	203,93 zł	-314,83 zł

UWAGA! Minimum egzystencji ustalane przez IPiSS uwzględnia jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia.

W projekcie budżetu na rok 2012 także nie przewidziano środków finansowych na przeprowadzenie ustawowej weryfikacji progów dochodowych uprawniających do ubiegania się o pomoc społeczną oraz na wzrost wysokości świadczeń z pomocy społecznej.

Błędna diagnoza i aktualna polityka rządu dotycząca dalszych oszczędności na rodzinach najuboższych (brak weryfikacji kryteriów dochodowych oraz wprowadzenie „reguły wydatkowej” w planowaniu budżetu państwa) wyklucza możliwość osiągnięcia stawianych w projekcie Strategii celów.

Narzędzie 40 - znalazły się tu propozycje zmiany sposobu adresowania świadczeń których celem jest wsparcie m.in. osób niepełnosprawnych. Autorzy projektu strategii przyczynę niewystarczającego wpływu świadczeń na poprawę sytuacji beneficjentów upatrują w tym, iż świadczenia które są skierowane do danej osoby stają się dodatkowym źródłem dochodu rodziny. Niepełnosprawność generuje koszty, które ponosi cała rodzina osoby niepełnosprawnej, zaś świadczenia jakie otrzymują osoby niepełnosprawne nie pokrywa w przeważającym względzie zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności. Przyczyną nieskuteczności świadczeń jako czynnika mającego poprawić sytuację osób niepełnosprawnych nie jest ich wliczanie do dochodu rodziny osoby niepełnosprawnej, ale ich niska, wręcz symboliczna wysokość. Osoba niepełnosprawna ma trudności z utrzymaniem się wyłącznie w oparciu o takie świadczenie, co nie pozwala jej na uczestniczenie w życiu społecznym czy rehabilitacji.

Z tego powodu z obawami przyjmujemy propozycję by część świadczenia pieniężnego przeznaczana była na wsparcie rzeczowe realizowane przez dostęp do usług publicznych, w tym do systemu aktywnej rehabilitacji. Propozycja ta rozumiana jako zastąpienie części dotychczasowego, niskiego świadczenia pieniężnego przez świadczenia rzeczowe nie może spotkać się z poparciem Związku gdyż przyczyni się do dalszego pogarszania sytuacji osób niepełnosprawnych. Jednak propozycja ta rozumiana jako uzupełnienie świadczeń pieniężnych o dodatkowe świadczenia rzeczowe zasługuje na aprobatę.

Za pozytywną należy uznać propozycję stworzenia systemu umożliwiającego szybkie odzyskiwanie przez daną osobę sprawności społecznej i zawodowej choć oprócz hasłowego wskazania celu, projekt strategii nie zawiera wskazań, jak ten system miałby się kształtować.

Narzędzie 41- Istnieje wiele form świadczenia pracy, ułatwiających godzenie życia zawodowego i rodzinnego. Jedną z nich jest telepraca. Oprócz problemów związanych z przepisami BHP przy zastosowaniu telepracy przeszkodą jest też brak wiedzy o tej i możliwych innych formach świadczenia pracy, korzystnych z punktu widzenia rodziców i opiekunów. Zarówno raport z badań nad elastycznością pracy, opracowany na zamówienie MPiPS w 2009 roku jak i badania przeprowadzone przez organizacje pracodawców wyraźnie pokazują, że wobec braku informacji i wiedzy o stosowaniu obopólnie korzystnych rozwiązań w zakresie czasu i formy pracy, najczęściej stosowanym rozwiązaniem są umowy na czas określony - wybitnie niekorzystne z punktu widzenia godzenia życia zawodowego i rodzinnego. Nowe regulacje prawne gwarantujące swobodę decyzji i zwiększające bezpieczeństwo innych form świadczenia pracy za wynagrodzeniem (w tym telepracy) akceptowanych przez obie strony może być krokiem w dobrym kierunku.

Narzędzie 42 - Pozytywne zmiany w strukturze zatrudnienia nie będą możliwe, jeśli podejmowane działania nie będą odpowiedzią na przyczyny bezrobocia lub bierności zawodowej. W II kwartale 2011 roku główną przyczyną zaprzestania pracy przez osoby bezrobotne, uprzednio pracujące było wygaśnięcie umowy na czas określony. Powód ten wskazało

35,9% tej populacji. Drugim źródłem bezrobocia jest likwidacja zakładu lub stanowiska pracy. Jednocześnie stale rośnie liczba bezrobotnych długotrwale poszukujących pracy. Nie jest możliwa zmiana tej sytuacji bez wyraźnych i wymiernych zachęt do zatrudniania bezrobotnych, skierowanych do pracodawców. Szczególnie trudna jest sytuacja młodych kobiet i osób w wieku 50+ zatrudnionych na czas określony. Należy rozważyć możliwość wprowadzenia akcji afirmatywnej skierowanej na tę grupę pracowników.

Narzędzie 45 - proponowane przez Rząd podniesienie wieku emerytalnego nie jest receptą na zwiększenie stopy zatrudnienia, gdyż pracodawcy nie są zainteresowani zatrudnianiem starszych pracowników, a tym bardziej tworzeniem dla nich alternatywnych miejsc pracy wykorzystujących ich doświadczenie i wiedzę. Opóźnienie osobom o dłuższym stażu pracy możliwości podejmowania świadczenia emerytalnego wypchnie je na świadczenia rentowe lub skieruje do pomocy społecznej. Celowym powinny być działania powodujące podwyższenie rzeczywistego wieku przechodzenia na emeryturę, a nie tworzenie nieefektywnych, sztucznych barier. Za narzędzia zachęcające do przedłużenia aktywności zawodowej pracowników uznajemy umożliwienie im wyboru momentu przejścia na emeryturę, a także stworzenie możliwości łączenia czasu przebywania na emeryturze z czasem pracy zawodowej w niepełnym wymiarze.

Poświęcaniu szczególnej uwagi wiekowi emerytalnemu kobiet zaprzeczają dane statystyczne. Wśród biernych zawodowo osób w wieku produkcyjnym emerytura jest przyczyną bierności średnio 16,9% osób z tej grupy - 23,2% mężczyzn a jedynie 11,9% kobiet. Chorobę lub niepełnosprawność jako przyczynę bierności podaje 22,5% osób - 31,5% mężczyzn i 15,5% kobiet. Zwracamy uwagę na fakt, że wszystkie zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych powinny być wprowadzone w oparciu o szeroki konsensus społeczny i winny być bezwzględnie przedmiotem uzgodnień na etapie powstawania ich założeń.

Narzędzie 46 - przyjęto błędne założenie, iż obecny system wsparcia zatrudnienia osób niepełnosprawnych ma ograniczenia uniemożliwiające w praktyce zasadniczy wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Należy podkreślić, iż ograniczenia o których mówi projektodawca wynikają wyłącznie ze stopniowego wycofywania się państwa z finansowania zatrudniania osób niepełnosprawnych. Ponadto w opracowaniu mówi się o aktywności osób niepełnosprawnych a nie o wspieraniu zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Ta pozornie nieznaczna zmiana słowna ma fundamentalne znaczenie dla rozumienia czym jest wspieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych. Aktywizowanie dotyczy osób, które wolą nie pracować. Aktywizacja wymaga zastosowania innych narzędzi niż wspieranie zawodowe osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne, by mogły podjąć zatrudnienie wymagają wsparcia. Potrzeba wsparcia wynika z konieczności kompensowania ograniczeń jakie na osoby niepełnosprawne nakłada ich niepełnosprawność.

Narzędzie 50 - problem braku mieszkań jest przede wszystkim związany z niedostateczną dostępnością rozumianą jako możliwość zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Polsce nie wystarcza na nabycie nawet 1m² powierzchni mieszkania. Jeszcze gorsza sytuacja panuje w największych miastach, gdzie za przeciętną pensję można nabyć jedynie ok. 0,5-0,6 m² mieszkania. Trwający kryzys sektora finansowego zaowocował między innymi zaostrzeniem rygorów jakim sprostać muszą osoby zabiegające o kredyt na mieszkanie. Spowodowało to dalsze zwiększenie zapotrzebowania na mieszkania na wynajem. Tymczasem rząd całkowicie zawiesił wsparcie dla tego sektora budownictwa mieszkaniowego, który stanowił jednocześnie podstawowe narzędzie wsparcia gmin w realizacji lokalnej polityki mieszkaniowej. W 2011 roku rząd przedstawił projekt założeń ustawy Ministra Infrastruktury o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, w którego uzasadnieniu podano, że wprowadzone zmiany dadzą łącznie 4,4 mld zł oszczędności w latach 2013-2022. Jednak nie planuje się skierowania tych środków na rozwój nowego projektu - zwiększenie dostępności dopłat na mieszkania na wynajem i to w sytuacji gdy nakłady budżetu na mieszkalnictwo są na niespotykanym w Europie niskim poziomie, tak nominalnie, też mierzone jako udział PKB. Takie oszczędnościowe pro-

pozycje rozwiązań prawnych stawiają pod znakiem zapytania możliwość uzyskania stanu docelowego określonego w Strategii.

Narzędzie 55 - w działaniach - planowanych i przyszłych - należy uwzględnić fakt, że rosnącą przyczyną wypadkowości i zagrożenia zdrowia pracowników jest stres. Najczęściej wymienianymi przyczynami stresu są; brak przejrzystych wymagań i oczekiwań, brak poczucia stabilności zatrudnienia, mobbing, dyskryminacja i przemoc w pracy. Obecnie Państwowa Inspekcja Pracy nie dysponuje narzędziami umożliwiającymi analizę i wyciąganie konsekwencji w przypadku narażania pracowników na negatywne czynniki psychospołeczne. Formą rozwiązania tego problemu może być wprowadzenie do katalogu obowiązkowych dokumentów regulaminów związanych ze zgłaszaniem i rozwiązywaniem problemów mobbingu, dyskryminacji i przemocy.

Etap V. Starość - rozwój sektora rynku tzw. „srebrna gospodarka” z korzyścią dla starszego pokolenia odbywać się może przy gwarancji godziwych dochodów osiąganym przez to pokolenie w okresie aktywności zawodowej, gdyż niskie standardy pracy lub jej brak, niskie płace nie pozwolą na aktywne spędzenie czasu na emeryturze.

Jednocześnie propozycje zawarte w narzędziach 62 i 63 nie powinny być stosowane w rozwoju tego etapu życia, który dotyczy okresu po zakończeniu aktywności zawodowej. Nacisk powinien być położony na rozwój usług publicznych skierowanych do tych osób (zarówno usług opiekuńczo-zdrowotnych jak i kulturalno-rekreacyjnych).

Przedmiotowy dokument odwołuje się do celów określonych w zatwierdzonej w dniu 17.06.2010 r. przez Radę Unii Europejskiej Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu w Europie 2010 - 2020, która zastąpiła niezrealizowaną w latach 2000-2010 Strategię Lizbońską. Pokreślenia wymaga, iż Strategia Lizbońska co prawda zapoczątkowała procesy mające na celu podniesienie konkurencyjności niektórych gospodarek opartych na wiedzy, ale niewiele wniosła dla prozatrudnieniowego wzrostu gospodarczego oraz stworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy, a także zachowania spójności społecznej. Należy mieć na uwadze, iż główne cele opiniowanego projektu Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego oraz zaleceń Rady Unii Europejskiej dotyczących zatrudnienia tj.: przyspieszenie wzrostu gospodarczego - prozatrudnieniowego i zwiększenie zatrudnienia w Polsce zostaną osiągnięte dopiero wtedy, gdy zapewniony będzie odpowiedni poziom interwencji państwa zarówno w Krajowych Programach Reform, jak i w budżecie państwa przy środkach europejskich funduszy celowych. Zaplanowany wskaźnik bezrobocia osób w wieku od 20 do 64 lat (dla UE) nie będzie osiągnięty w warunkach Polski, bez przeznaczenia co najmniej 1 % PKB na aktywne polityki rynku pracy i drugiego 1% PKB na inwestycje pod nowe miejsca pracy dla uczestników tych aktywnych polityk rynku pracy. Zgodnie z treścią Raportu Zatrudnienie w Polsce 2007 opracowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej struktura wydatków aktywnych polityk rynku pracy nie zapewnia efektywnego podziału dostępnych środków na pośrednictwo pracy, wsparcie zatrudnienia, szkolenie i tworzenie miejsc pracy. Ponadto Raport ten zaznacza, że wzrost wydatków o 1 pproc. podnosi zatrudnienie o 1,9 pproc.

NSZZ „Solidarność” wyraża zaniepokojenie proponowanym kierunkiem zmian w odniesieniu do zatrudniania osób niepełnosprawnych. Związek popiera działania zmierzające do wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w tym wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Jednak w przekonaniu Związku wspieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych nie może ograniczyć się wyłącznie do wspierania zatrudniania na otwartym rynku pracy.

Ponadto należy niezwłocznie poprawić stan dialogu społecznego, w szczególności w zakresie rynku pracy i ubezpieczeń społecznych oraz instytucjonalnie włączyć partnerów społecznych w procesy analizowania potrzeb kwalifikacyjnych na lokalnych rynkach pracy oraz wspólnego z pracodawcami zarządzania środkami Funduszu Pracy, szczególnie w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu i zatrudnianiu.

POSIEDZENIE Z DN. 29 GRUDNIA 2011

Decyzja Prezydium KK nr 238/11

ws. opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy MPiPS o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie ocenia rozwiązania zawarte w przedłożonym projekcie ustawy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Proponowane w projekcie nowe zasady podwyższania świadczeń emerytalno-rentowych wymagają w pierwszej kolejności oceny z punktu widzenia zgodności z Konstytucją R.P. oraz z ratyfikowanymi przez Polskę umowami międzynarodowymi.

Zgodnie z art. 65 ust. 10 Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 102 dotyczącej minimalnych norm zabezpieczenia społecznego (Dz. U. z 2005 r. Nr 93, poz. 775) wysokość bieżących wypłat okresowych udzielanych na starość, w razie wypadku przy pracy i choroby zawodowej (z wyjątkiem przypadku niezdolności do pracy), w razie inwalidztwa i śmierci żywiciela rodziny będzie rewidowana w następstwie znacznych zmian ogólnego poziomu zarobków, wynikających ze znacznych zmian kosztów utrzymania. Art. 12 ust. 2 i 3 Europejskiej Karty Społecznej (Dz. U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.) wymaga utrzymania systemu zabezpieczenia społecznego na zadawalającym poziomie, równym co najmniej poziomowi niezbędnemu dla ratyfikowania Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (nr 102) dotyczącej minimalnych norm zabezpieczenia społecznego oraz zabiegania o stopniowe podnoszenie poziomu systemu zabezpieczenia społecznego.

W swoim dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny traktował prawo do waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych jako jeden z elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego gwarantowanego przez art. 67 ust. 1 Konstytucji.

Waloryzacja kwotowa w kształcie zaproponowanym w projekcie ustawy nowelizacyjnej narusza istotę prawa do waloryzacji, gwarantowanego przez art. 67 Konstytucji RP. Projekt ten zakłada bowiem, w istocie rzeczy, trwałe usunięcie z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych mechanizmu waloryzacji systematycznej. Choć w projekcie przewiduje się utrzymanie zasady, że emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca (art. 88 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), to jednocześnie zakłada się wykreślenie przepisów art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określających zasady jej przeprowadzania. Wejście w życie ustawy nowelizacyjnej w proponowanym brzmieniu spowoduje, że zasady waloryzacji nie będą znane świadczeniobiorcom z góry, lecz poprzez określenie kwoty waloryzacji będą one ustalane każdorazowo w ustawie budżetowej. Projekt ustawy nowelizacyjnej nie określa, choćby w przybliżony sposób obiektywnych kryteriów, w oparciu o które będzie ustalana tzw. kwota waloryzacji. Oznacza to, że wysokość kwoty waloryzacji będzie w całości uzależniona od decyzji politycznej parlamentu, a ta będzie zdeterminowana głównie sytuacją finansów publicznych. W trudnej sytuacji finansowej państwa ustawodawca może zdecydować się na symboliczne podwyższenie świadczeń emerytalno-rentowych, które spowoduje, że świadczenia emerytalno-rentowe nie zostaną utrzymane na odpowiednim poziomie wartości realnej, a nawet na ich niepodwyższenie (co będzie miało miejsce w sytuacji, w której kwota waloryzacji zostanie określona w ustawie budżetowej na poziomie 0 zł). Innymi słowy projekt ustawy nowelizacyjnej umożliwi pozorną waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych. Wprowadzenie waloryzacji kwotowej w kształcie zaproponowanym w projekcie ustawy nowelizacyjnej oznacza wyeliminowanie z polskiego systemu emerytalno-rentowego mechanizmu waloryzacji systematycznej i powrót do modelu waloryzacji ad hoc

realizowanego w Polsce do końca 1982 r. Przeprowadzenie waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych będzie uzależnione od uchwalenia budżetu państwa. Jeżeli ustawa budżetowa albo ustawa o prowizorium budżetowym nie wejdą w życie w dniu rozpoczęcia roku budżetowego to, zgodnie z art. 219 ust. 4 Konstytucji RP, podstawę prowadzenia przez Radę Ministrów gospodarki finansowej będzie stanowić przedłożony projekt ustawy budżetowej. W takim przypadku kwota waloryzacji byłaby określana nie w ustawie a w projekcie ustawy budżetowej posiadającej charakter uchwały Rady Ministrów. Wtedy doszłoby do naruszenia zasady wyrażonej w art. 67 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, zgodnie z którą zasady i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.

Oceny tzw. waloryzacji kwotowej dokonał Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2001 r. (TS 24/01), którego przedmiotem była skarga konstytucyjna dotycząca art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1996 r. o waloryzacji emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 136, poz. 636) wprowadzającego zasadę waloryzacji procentowej świadczeń emerytalno-rentowych. Trybunał stwierdził, że potrzeba waloryzacji świadczeń emerytalnych jest spowodowana występującą inflacją i służy zniwelowaniu jej skutków. Celem waloryzacji jest więc zachowanie realnej wartości przyznanych emerytur i rent w odniesieniu do wzrostu cen towarów i usług. Zachowanie realnej wartości przyznanych świadczeń emerytalnych za pomocą waloryzacji kwotowej, którą postuluje skarżący, byłoby możliwe tylko w sytuacji, w której wszystkie świadczenia emerytalne byłyby jednako-wej wysokości. Tylko w takim stanie faktycznym można by zachować realną wartość świadczeń poprzez powiększenie ich o ściśle określoną kwotę, obliczoną w oparciu o wskaźnik inflacji. Jednakże przy istniejącym zróżnicowaniu wysokości przyznawanych świadczeń emerytalnych stosowanie waloryzacji kwotowej prowadziłoby do trudnych do zaakceptowania rezultatów. Wyliczenie przykładowo kwoty, o którą należałoby powiększyć świadczenia emerytalne, na podstawie wskaźnika inflacji oraz przeciętnej emerytury, a następnie zwaloryzowanie wszystkich emerytur w oparciu o tę kwotę, pociągałoby za sobą spadek realnej wartości tych emerytur, których wartość jest wyższa niż przeciętna, a co za tym idzie do pokrzywdzenia emerytów, którym one przysługują.

Z drugiej strony realna wartość emerytur niższych niż przeciętne zwiększyłaby się. Efektem tego byłoby wprawdzie powolne zmniejszanie się różnic w wysokości przysługujących świadczeń emerytalnych, jednakże nie zostałyby zniwelowane skutki inflacji, a co za tym idzie nie zostałyby zachowana realna wartość przyznanej emerytury, a takie cele leżały u podstaw wprowadzenia mechanizmu waloryzacji.

Należy jednak podkreślić, że obecnie ustalony sposób waloryzacji w oparciu o średnioroczną inflację nie gwarantuje utrzymania realnej wartości najniższych świadczeń emerytalnych i rentowych z uwagi na fakt, iż wzrost kosztów utrzymania w najniższych grupach dochodowych jest znacznie wyższy niż wynosi średnioroczny wzrost cen i usług konsumpcyjnych. W latach 2009 do 2010 średnioroczny wzrost cen i usług konsumpcyjnych wyniósł odpowiednio 3,5% i 2,6% natomiast wzrost kosztów utrzymania dla gospodarstwa emeryckiego o najniższych dochodach według Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych w tych latach ukształtował się na poziomie 8,3% i 6,1%. NSZZ „Solidarność” w ostatnich kilku latach wielokrotnie zwracał na tą sytuację uwagę i wnosił - niestety bezskutecznie, o wypracowanie w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno - Gospodarczych zasad waloryzacji najniższych świadczeń gwarantujących zachowanie ich wartości realnej, a tym samym spełnienie warunków określonych w art. 67 Konstytucji RP.

Mając na uwadze słowa premiera wygłoszone w trakcie prezentacji swojego expose, o konieczności zapewnienia finansowego elementarnego bezpieczeństwa obywateli ze szczególną troską o ludzi niezamożnych, proponujemy waloryzację kwoty najniższej emerytury oraz kwot najniższych rent z tytułu niezdolności do pracy wskaźnikiem niemniejszym niż średnioroczna dynamika wzrostu zmodyfikowanego minimum egzystencji dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego liczonego przez IPISS jeżeli jest ona wyższa od średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych eme-

rytów i rencistów albo od średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem.

Projekt nowelizacji przewiduje wprowadzenie zmiany w art. 85 ust. 3 dopiero od 1 marca 2013 roku. Oznacza to, że osoby pobierające w 2011 roku najniższe świadczenia emerytalno-rentowe zostaną objęte zwiększeniem kwotowym świadczenia, natomiast wysokość najniższych świadczeń emerytalno-rentowych obowiązujących od 1 marca 2012 roku zostanie zwiększona tylko o wskaźnik waloryzacji liczony procentowo według dotychczasowych zasad tj. o 4,8%. Takiej wielkości świadczenia otrzymywać będą osoby przechodzące na najniższą emeryturę lub rentę po 29 lutym 2012 roku. Te osoby praktycznie nie odniosą korzyści z przeprowadzonej waloryzacji kwotowej.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie ocenia uchylene art. 89 ustawy. Jedną z cech ubezpieczeń społecznych jest udział podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w realizację zadań z zakresu ubezpieczeń i administrowania tym systemem. Elementem tej partycypacji był do tej pory udział partnerów społecznych reprezentowanych w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno - Gospodarczych w ustalaniu wskaźnika waloryzacji. Proponowane w opiniowanym projekcie rozwiązanie niestety pozbawia parterów społecznych tego ważnego dla nich uprawnienia, co należy uznać za jednostronne złamanie szerokiego konsensusu społecznego osiągniętego w okresie transformacji systemu ubezpieczeń społecznych.

Z OBRAD KOMISJI KRAJOWEJ

POSIEDZENIE Z DN. 15-16 GRUDNIA 2011

Stanowisko KK nr 17/11

ws. sytuacji społeczno ekonomicznej młodzieży

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” stwierdza, że pogarszająca się sytuacja młodych ludzi na rynku pracy jest zagrożeniem dla nich samych, ale też dla rozwoju i przyszłości Polski. Brak stabilności ekonomicznej i perspektyw rozwoju zawodowego, a także nieprzestrzeganie przez pracodawców podstawowych praw pracowniczych nie tylko utrudnia życiowy start, ale nierzadko zmusza do szukania rozwiązań na emigracji.

Światowy kryzys gospodarczy w sposób szczególny dotknął właśnie tę grupę społeczną. W znacznym stopniu utrudnił dostęp do miejsc pracy, naraził - częściej niż inne grupy - na zwolnienia czy zatrudnienie nieformalne, a także obnażył bezradność rządu w kreowaniu i realizacji pozytywnej polityki zatrudnienia, edukacji i możliwości rozwoju młodych ludzi.

Poziom bezrobocia wśród młodzieży często dwukrotnie przewyższa ogólny poziom bezrobocia danego kraju. W Polsce stopa bezrobocia rejestrowanego we wrześniu 2011 r. wynosiła 11,8 %. Wśród pozostających bez pracy 29,4% to osoby młode w wieku 25-34 lata, a 21 % nie przekroczyło 24 roku życia. Jak wynika z danych MOP na koniec 2011 r. bez pracy będzie 74 mln młodych osób.

Sytuacji takiej sprzyja pogarszający się stan finansów publicznych negatywnie wpływający na dostęp do wysokiej jakości szkoleń, ograniczający skuteczność działań na rzecz aktywizacji zatrudnienia.

Oczekiwań na poprawę tej sytuacji nie spełniły elastyczne formy zatrudnienia. Deklarowane przez rząd jako korzystne dla pracowników miały prowadzić do ułatwień w znalezieniu pracy, ułatwić łączenie obowiązków zawodowych z rodzinnymi lub z nauką i podnosze-

niem kwalifikacji. Tymczasem najczęściej oznaczają pogorszenie warunków pracy, utratę uprawnień socjalnych oraz wiele innych utrudnień w życiu codziennym.

Młodzi ludzie mają decydujące znaczenie nie tylko dla rozwoju kraju, ale także rozwoju związków zawodowych, dla zwiększenia skuteczności ich działania. Stawia to przed NSZZ „Solidarność” nowe wyzwania. Działania Związku muszą być w większym niż dotychczas zakresie adresowane do tej grupy społecznej, umożliwić młodym działaczom pełne uczestnictwo w tworzeniu rozwiązań dotyczących problematyki młodzieży zarówno w kraju, jak i na poziomie UE.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” wyraża gotowość zwiększenia roli młodych działaczy w kształtowaniu strategicznych decyzji podejmowanych przez Związek oraz kontynuacji działań na rzecz poprawy warunków pracy młodych pracowników, wprowadzenia systemu kształcenia odpowiadającego ich aspiracjom i potrzebom rynku pracy.

Jedynie praca wysokiej jakości, w której na równych prawach i z równym zaangażowaniem będzie uczestniczyć dobrze wykształcone pokolenie młodych Polaków może przyczynić się do zwiększenia kapitału społecznego naszego kraju, budowy prawdziwego społeczeństwa obywatelskiego oraz zatrzymania procesu pogłębiania się nierówności społecznych.

Stanowisko KK nr 18/11

ws. 30 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego i pacyfikacji kopalni „Wujek”

13 grudnia 1981 roku Rada Państwa PRL wydała haniebnym Dekret o wprowadzeniu stanu wojennego na terenie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Dekret nie mający żadnego umocowania nawet w ówczesnym systemie prawnym, którego jedynym podłożem była chęć utrzymania władzy i zniszczenia rodzącego się społeczeństwa obywatelskiego.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” dziękuje wszystkim tym, którzy 30 lat temu stanęli w obronie ideałów leżących u podstaw powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”.

W sposób szczególny wspominamy heroiczną postawę górników Kopalni „Wujek”, którzy 16 grudnia 1981 roku podjęli nierówną walkę ze szturmującymi oddziałami wojska, milicji i ZOMO. Dziewięciu spośród nich: Józef Czekalski, Krzysztof Giza, Joachim Gnida, Ryszard Gzik, Bogusław Kopczak, Andrzej Pełka, Jan Stawisiński, Zbigniew Wilk, Zenon Zajac zostało zastrzelonych przez pluton specjalny ZOMO. Oddali życie broniąc najważniejszych dla Polaków wartości - wolności, sprawiedliwości, godności.

Mimo upływu 30 lat od zamachu reżimu komunistycznego na niepodległościowe dążenia Polaków, nadal nie doczekaliśmy się sprawiedliwego osądzenia autorów stanu wojennego, którzy wypowiedzieli wojnę swojemu narodowi. Brak rzetelnego rozliczenia tych tragicznych wydarzeń stanowi bolesne piętno na najnowszej historii naszej Ojczyzny.

Wołanie o sprawiedliwość, pamięć i zadośćuczynienie dla Ofiar stanu wojennego jest niewielką częścią tego, co jesteśmy Im winni.

Stanowisko KK nr 19/11

ws. zapowiadanych zmian podniesienia wieku emerytalnego

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” zdecydowanie sprzeciwia się zapowiedzianym w exposé premiera Donalda Tuska planom podnoszenia wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet.

Tak kluczowych zmian nie wolno wprowadzać w trybie pilnym, bez wcześniejszych konsultacji społecznych. Możliwość przechodzenia na emeryturę mężczyzn w wieku 65 lat i kobiet w wieku 60 lat jest dla milionów Polaków częścią zaplanowanej od dawna strategii życiowej. Wiązą się z nią plany osobiste i rodzinne.

Podnoszenie wieku emerytalnego pogorszy i tak trudną sytuację ludzi młodych. Wśród pozostających bez pracy prawie 30% to osoby w wieku 25-34 lata, a 21% nie przekroczyło 24 roku życia. Proponowane przez Rząd rozwiązania zmierzają do utrzymania wysokiego bezrobocia wśród młodego pokolenia jednocześnie skazując na zasiłki lub pomoc społeczną osoby o długim stażu pracy, gdyż pracodawcy nie są zainteresowani tworzeniem dla nich alternatywnych miejsc pracy wykorzystujących ich doświadczenie i wiedzę.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” jest świadoma zagrożeń stojących przed polskim systemem emerytalnym. Recepty na nie należy jednak poszukiwać przede wszystkim w rozwiązaniach zachęcających pracowników do przedłużania aktywności zawodowej. Za takie uznajemy umożliwienie pracownikom wyboru momentu przejścia na emeryturę, a także stworzenie możliwości łączenia czasu przebywania na emeryturze z czasem pracy zawodowej w niepełnym wymiarze. Kluczowe dla wzmocnienia systemu emerytalnego w Polsce jest też zrównanie składki emerytalno-rentowej pobieranej od różnych form zatrudnienia czy też prowadzonej działalności gospodarczej.

Biorąc powyższe pod uwagę Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” postanawia rozpocząć akcję zbierania podpisów pod obywatelskim wnioskiem o poddanie pod ogólnokrajowe referendum pytania w sprawie utrzymania dotychczasowych rozwiązań emerytalnych. Naszą intencją jest oddanie tej kluczowej dla przyszłości wszystkich Polaków sprawy pod ich bezpośredni osąd. Referendum jest najbliższe idei demokracji bezpośredniej. Chcemy pozwolić Polakom skorzystać z tej formy.

Uchwała KK nr 25/11

ws. Roku Stabilnego Zatrudnienia

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” ogłasza rok 2012 Rokiem Stabilnego Zatrudnienia. Zatrudnianie pracowników w niepełnym wymiarze czasu pracy, na umowy na czas określony, na umowy-zlecenia lub umowy o dzieło, a także przymusowe samozatrudnienie - to bolesna rzeczywistość polskich stosunków pracy. Wśród państw OECD nasz kraj zajmuje już niechlubne pierwsze miejsce w liczbie umów na czas określony. Patologie w stosunkach pracy pogłębione są dodatkowo przez coraz bardziej popularne formy zatrudnienia pracowników poprzez agencje pracy tymczasowej.

Tzw. śmieciowe umowy o pracę degradują społecznie i zawodowo pracowników, znacząco obniżają ich przyszłe świadczenia emerytalne. Są nieuczciwie wykorzystywane w celu obniżenia wysokości składki emerytalno-rentowej, a tym samym powodują rosnący deficyt w systemie emerytalno-rentowym.

Wzywamy wszystkie struktury NSZZ „Solidarność” do aktywnego włączenia się w działania służące popularyzacji idei Roku Stabilnego Zatrudnienia.

Uchwała KK nr 26/11

ws. referendum ogólnokrajowego dot. wieku emerytalnego

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” postanawia podjąć działania mające na celu wniesienie do Sejmu RP obywatelskiego wniosku o poddanie pod referendum ogólnokrajowe sprawy utrzymania obecnie obowiązującego powszechnego wieku uprawniającego do przechodzenia na emeryturę dla kobiet 60 lat i dla mężczyzn 65 lat życia.

Uchwała KK nr 27/11

ws. realizacji uchwały nr 26/11

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” zobowiązuje:

- Prezydium Komisji Krajowej do podjęcia wszelkich działań organizacyjnych i formalnych dla realizacji uchwały KK nr 26/11 w sprawie referendum ogólnokrajowego dot. wieku emerytalnego
- Jednostki organizacyjne Związku do czynnego udziału w organizowaniu kampanii zbierania podpisów popierających wnioski;
- Członków Związku do podpisywania list poparcia wniosku i udziału w kampanii zbierania podpisów.

Uchwała KK nr 28/11

ws. powołania Rady Programowej Tygodnika „Solidarność”

Na podstawie uchwały KK nr 11/07 § 4 ust. 2 Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” postanawia powołać Radę Programową Tygodnika „Solidarność” w składzie:

1. Kajus Augustyniak
2. Wojciech Gomułka
3. Andrzej Koprowski
4. Wioletta Kulpa
5. Grzegorz Makowski
6. Barbara Napieralska
7. Michał Orlicz
8. Leszek Pietrzak
9. Andrzej Pawlik
10. Anna Raczyńska
11. Ewa Zydorek
12. Jacek Żurawski

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uchwała KK nr 29/11

ws. wniosku o zmianę przedstawiciela NSZZ „Solidarność” w składzie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno - Gospodarczych

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” na mocy dyspozycji art. 4 ust. 1, art. 6 oraz art. 9 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080 ze zm.), a także w oparciu o zapisy uchwały nr 7 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 15 lipca 2002 r. wnioskuje do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie Janusza Śniadka ze składu Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, który

złożył rezygnację z pełnienia tej funkcji z powodu objęcia mandatu posła na Sejm VII kadencji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” odwołując się do powyższych uregulowań składa wnioski do Prezesa Rady Ministrów o powołanie Jarosława Lange jako przedstawiciela NSZZ „Solidarność” do składu Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

DZIAŁ DS. POLITYKI SPOŁECZNEJ

INFORMACJA NA TEMAT PRAC TRÓJSTRONNEJ KOMISJI DO SPRAW SPOŁECZNO- GOSPODARCZYCH W 2011 R.

Posiedzenia Plenarne (6 spotkań: 10.01., 17.02., 24.03., 20.04., 27.06., 11.07..) - posiedzenia plenarne Komisji, poświęcone były sprawom związanym z realizacją ustawowych kompetencji Komisji, pracami nad budżetem państwa oraz tematami zgłoszonymi przez partnerów społecznych.

- 10.01.- zgodnie z porządkiem obrad przedyskutowano projekt ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych - aspekt społeczno-gospodarczy.

OPZZ zgłosiło wniosek o rozszerzenie porządku obrad o: informację rządu nt. realizacji Uchwały nr 37 Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych. Proponowany temat omówiono w sprawach różnych.

- 17.02. - zgodnie z porządkiem obrad przedyskutowano zasady przydziału darmowych pozwoleń na emisję dwutlenku węgla w ramach dostosowania gospodarki świata do zmian klimatycznych; wysłuchano informacji dotyczącej strategii - bezpieczeństwo energetyczne i środowisko; zapoznano się ze stanem konsultacji społecznych projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowa-

niem systemu ubezpieczeń społecznych.

- 24.03. - zgodnie z porządkiem obrad wysłuchano informacji nt. stanu prac nad przygotowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011r.; zmian w systemie wynagradzania pracowników w ochronie zdrowia; dyskutowano na temat projektu ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych - aspekt społeczno-gospodarczy; weryfikacji kwot kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej.
- 20.04.- zgodnie z porządkiem obrad wysłuchano formację z posiedzenia zespołu problemowego KT ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych dotyczącą wysokości minimum egzystencji obliczonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2010 roku w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej oraz dyskutowano nt. weryfikacji kwot kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej.
- 27.06. - zgodnie z porządkiem obrad przedyskutowano projekt usta-

wy o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz kwestie wskaźnika waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych i wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 r.

- 11.07. - zgodnie z porządkiem obrad dyskutowano na temat wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, wskaźnika wzrostu wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2012 r. oraz o pracach nad budżetem państwa na 2012 rok.

Posiedzenia Prezydium (5 spotkań: 27.01., 10.03., 20.04., 19.05., 27.06.) Podczas spotkań zajmowano się:

- bieżącymi sprawami związanymi z funkcjonowaniem Trójstronnej Komisji oraz realizacją ustawowych zadań Komisji oraz sprawami interwencyjnymi,
  - Informacja nt. propozycji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczących weryfikacji kwot kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej.
  - Przedstawiono propozycje szerokich konsultacji społecznych projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych.
  - Tryb i terminy opiniowania przez Trójstronną Komisję projektu ustawy budżetowej na 2012 r.
- sprawami o znaczeniu społecznym i gospodarczym.
  - Wypracowanie dobrych praktyk w zakresie wypracowania i konsultowania stanowisk rządu do projektów dokumentów Unii Europejskiej.
  - Miejsce dialogu społecznego w strategiach rozwoju kraju.
  - Tryb konsultacji projektu założeń do projektu ustawy o lobbingu.
  - Informacja o projekcie ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa.

- Dyskusja nad zmianami w systemie wynagradzania pracowników w ochronie zdrowia.
- Informacja Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie zmian organizacyjnych dotyczących sądów pracy.
- Dyskusja dotycząca projektu Uchwały TK w sprawie wstrzymania wydatkowania środków z Funduszu Pracy

Posiedzenia Sekretarzy Prezydium TK (4 spotkania: 21.01., 04.02., 08.04., 12.05.) Podczas których omawiane były sprawy organizacyjne oraz ustalane programy posiedzeń plenarnych TK.

Posiedzenia Zespołów problemowych TK Prace Zespołów problemowych związane były z realizacją ustawowych zadań i aktualnymi zagadnieniami zgłaszanymi przez partnerów społecznych.

- **Zespół ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych** (4 spotkania: 10.03., 19.04., 16.06., 11.07.)

Zespół zapoznał się z informacją o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2010 roku w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Dyskutowano na temat ustawy o finansach publicznych, (reguła wydatkowa) a weryfikacja kryteriów dochodowych uprawniających do ubiegania się o pomoc społeczną.

Ponadto Zespół zapoznał się z informacją Rządu o przyjętych przez Radę Ministrów: założeniach do budżetu na 2012 rok oraz o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2012 oraz propozycji średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2012.

Przedstawiono informację MPiPS na temat analiz dotyczących wynagrodzenia minimalnego i jego wpływu na kształtowanie się sytuacji na rynku pracy oraz funkcjonowania ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Zespół odbył dyskusję dotyczącą minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku oraz zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS.

- **Zespół ds. prawa pracy i układów zbiorowych** (6 spotkań: 03.03., 25.03., 26.05., 04.07., 12-13.09, 19.12.,), 3 spotkania autonomiczne (27.06., 14.07., 13.09.)

Członkowie Zespołu przedyskutowali wnioski p. Sławomira Piechoty Przewodniczącego Sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w sprawie rozważania na forum TK kwestii objęcia umowy o dzieło składkami na ubezpieczenie społeczne oraz składką na Fundusz Pracy, oraz rozważania skutków podjęcia takiej decyzji dla życia społeczno-gospodarczego.

Zespół wysłuchał informacji na temat planowanych przez Komisję Europejską zmian w Dyrektywie o czasie pracy.

Zapoznano się z informacją w sprawie działań zrealizowanych przez MPiPS w związku z postulatem nr 9 „pakietu działań antykryzysowych” dotyczącego „pakietów socjalnych”.

Na forum Zespołu toczyła się dyskusja wokół przepisów dotyczących zatrudniania pracownika artystycznego na czas określony i możliwości zatrudnienia pracownika artystycznego, który przepracował 15 lat na zasadzie umowy o pracę na czas nieokreślony. Dyskutowano również nad przepisem, który uzależnia podjęcie przez pracownika artystycznego dodatkowego zatrudnienia od zgody pracodawcy.

Omówiono przepisy dotyczące zatrudnienia na czas określony dyrektorów instytucji artystycznych.

Dyskutowano na temat wprowadzenia niektórych rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, na stałe do polskiego ustawodawstwa lub wydłużenie okresu obowiązywania niektórych przepisów tej ustawy.

Omówiono projekt wzoru Wewnętrznej Polityki Antymobbingowej, opracowanej w ramach Podzespołu prawnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Mobbingowi.

Wysłuchano informacji strony rządowej o oczekiwanym stanowisku od partnerów społecznych w sprawie propozycji implementacji do krajowego porządku prawnego postanowień zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez europejskich partnerów społecznych w dniu 18 czerwca 2009 r. wdrożonego dyrektywą Rady 2010/18/UE i zaplanowanie harmonogramu prac.

Członkowie Zespołu wysłuchali informacji MPiPS dotyczącej planowanych wydarzeń w związku z polską prezydencją.

Zespół uczestniczył w wyjazdowym posiedzeniu, podczas którego P. Anna Tomczyk - GIP przedstawiła informację na temat telepracy i problemów związanych z niewykorzystywaniem przez pracodawców i pracowników, tak istotnej instytucji, jaką jest umowa o telepracę. Ponadto rozmowy toczyły się między innymi wokół przepisów działu szóstego Kodeksu Pracy.

Ponadto strona rządowa przedstawiła propozycje dotyczące sposobu prowadzenia dalszych prac legislacyjnych nad rozwiązaniami z zakresu prawa pracy zawartymi w „ustawie antykryzysowej”.

W trakcie posiedzeń autonomicznych poruszono kwestie ustaw: o organizacjach pracodawców, o związkach zawodowych, o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

- **Zespół ds. polityki gospodarczej i rynku pracy** (7 spotkań: 13.01., 22.03., 05.05., 17.05., 18.05., 09.06., 21.06.)

Zespół wysłuchał informacji na temat świadczenia usług finansowych dla przedsiębiorców w ramach programu rządowego: „wspieranie przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. inicjatyw pobudzających Polską Gospodarkę”.

Dyskutowano nt. oceny stanu wykorzystania środków przeznaczonych na inwestycje współfinansowane z Unii Europejskiej, w ramach rządowego programu finansowania budowy dróg i autostrad.

Ponadto członkowie Zespołu odnieśli się do wniosku ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie utworzenia Zespołu ds. pracowników Ochrony. W wyniku dyskusji Zespół podjął stanowisko, w którym rekomenduje Trójstronnej Komisji nie tworzenia odrębnego zespołu ds. pracowników ochrony i mienia, lecz przekazanie załatwiania spraw dotyczących problemów pracowników ochrony, zespołom już istniejącym, przede wszystkim Zespołowi ds. prawa pracy i układów zbiorowych oraz Zespołowi ds. polityki gospodarczej i rynku pracy.

Zapoznano się z konsekwencjami otwarcia niemieckiego rynku pracy.

Członkowie Zespołu dyskutowali na temat konsekwencji dotyczących kierunku zmian w Dyrektywie 2001/37/WE z dnia 5 czerwca 2001r. w sprawie produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Zapoznano się z wnioskiem Pracodawców PR dot. zwolnienia z podatku dochodowego wypłat gotówki z funduszu socjalnego lub funduszu związków zawodowych na działalność socjalną. Przedstawiono i dyskutowano nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym. Zespół dyskutował nad ewentualnym wprowadzeniem niektórych rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, na stałe do polskiego ustawodawstwa lub wydłużenie okresu ich obowiązywania. Rozpatrzono wniosek dot. podwyższenia stawek ryczału na używanie pojazdu do celów służbowych (wnioskodawca PKPP Lewiatan).

Wysłuchano informacji na temat możliwości ewentualnego wprowadzenia niektórych rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 1 lipca 2009r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, na stałe do

polskiego ustawodawstwa lub wydłużenie okresu ich obowiązywania.

Ponadto członkowie Zespołu wspólnie z Zespołem ds. ubezpieczeń społecznych i ds. usług publicznych dyskutowali nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Rozpatrzono wniosek PKPP Lewiatan dot. podwyższenia stawek ryczału na używanie pojazdu do celów służbowych.

- **Zespół ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej** (4 spotkania: 14.02., 04.04., 09.05., 03.10.) oraz 2 posiedzenia robocze (02.03., 17.05) oraz autonomiczne 05.09.

Omówiono realizację Programów Operacyjnych: Innowacyjna Gospodarka w 2010 r., Infrastruktura i Środowisko w 2010 r., Rozwój Polski Wschodniej w 2010 r. oraz Kapitał Ludzki w 2010 r.

Ponadto Członkom Zespołu przedstawiono Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego. Przedstawiono propozycje dalszego finansowania konkursów poddziałania 5.5.2 PO.

Dyskutowano i przyjęto opracowania partnerów społecznych na temat obecnego stanu realizacji działania oraz potrzeb w jego prawidłowej realizacji do końca okresu programowania.

- **Zespół ds. ubezpieczeń społecznych** (13 spotkań: 28.01., 04.02., 11.02., 17.02., 02.03., 04.03., 28.04., 18.05., 26.05., 09.06., 16.06., 07.12., 28.12.,), 3 posiedzenia podzespołu (21.09., 12.10., 23.11.)

Członkowie Zespołu zapoznali się ze zmianami w OFE.

Szeroko dyskutowano nad ujednoczeniem założeń makroekonomicznych stosowanych w pracach nad zmianami w systemie ubezpieczeń społecznych oraz w dalszej kolejności nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych.

Ponadto członkowie Zespołu wspólnie z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy i ds. usług publicznych

dyskutowali nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym.

Zespół odbył dyskusję dotyczącą minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku oraz zwiększenia wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z FUS.

Członkom Zespołu przedstawiono rekomendacje Podzespołu w zakresie problematyki dotyczącej ustawy o emeryturach pomostowych.

Zapoznano się z projektem ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Na forum podzespołu ds. emerytur pomostowych dyskutowano na temat funkcjonowania ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz przygotowano rekomendacje dla Zespołu.

- **Zespół ds. usług publicznych** (4 spotkania: 12.05., 18.05., 09.06., 11.08.) oraz posiedzenie grupy roboczej.

Zespół dyskutował na temat zasad i zabezpieczenia poziomu finansowania świadczeń zdrowotnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w 2012 r.

Ponadto członkowie Zespołu wspólnie z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy i ds. ubezpieczeń społecznych dyskutowali nad projektem ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym.

W ramach Zespołu dyskutowano nad problemami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a w szczególności realizacji ostatniej 10% transzy podwyżek wynagrodzeń dla pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych.

Ponadto na forum grupy roboczej ds. outsourcingu w usługach medycznych dyskutowano m.in. na temat programu szkoleń dla personelu wykonującego usługi pomocnicze w ZOZ (catering, sprzątnięcie, pranie) oraz na temat dobrych praktyk zatrudniania.

- **Zespół ds. rozwoju dialogu społecznego** (4 spotkania: 17.03., 09.06., 12.10., 30.11.,) oraz 2 posiedzenia autonomiczne 27.06., 14.04.

Zespół dyskutował na temat najnowszej, rządowej inicjatywy legislacyjnej dotyczącej lobbingu.

Członkowie zespołu wymienili się poglądami na temat projektu założeń projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów.

Rozmawiano na temat ustawowych uprawnień związków zawodowych i organizacji pracodawców.

Dyskutowano na temat rekomendacji wypracowanych w ramach pierwszego projektu systemowego w ramach poddziałania 5.5.1. PO KL.

W ramach posiedzeń autonomicznych rozmawiano m.in. na temat ewentualnych zmian w następujących aktach prawnych:

- ustawa o organizacjach pracodawców,
  - ustawa o związkach zawodowych,
  - ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego,
  - ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych,
  - ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.
- **Zespół ds. Międzynarodowej Organizacji Pracy** (1 spotkanie: 05.05.).

Tematem była 100 sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy: ustalenie ostatecznego składu delegacji pracodawców i pracowników, przedstawienie programu Konferencji i dyskusja na ten temat.

- **Zespół konsultacyjny ds. Unii Europejskiej, działający przy Prezydium TK** (2 spotkania: 27.01., 05.05.,)

Zespół wysłuchał informacji Ministerstwa Gospodarki na temat Strategii Europa 2020. Zapoznano się z informacją na temat przygotowań do objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r. w tym:

- kalendarz i priorytety sektorowe prezydencji (poprawa funkcjonowania rynku pracy, włączenie społeczne przez ograniczenie ubóstwa, działalność badawczo-rozwojowa, klimat i energia);
- prace legislacyjne planowane w okresie prezydencji (w szczególności zmiana dyrektywy o czasie pracy);
- rola partnerów społecznych w realizacji poszczególnych działań i organizacji spotkań.

Ponadto członkowie Zespołu dyskutowali nad procedurą konsultowania aktów prawnych oraz lobbingu na forum unijnym (wzmocnienie roli partnerów społecznych poprzez udział w konsultacjach unijnych aktów prawnych).

Konsultacje dokumentów europejskich w trybie art. 19¹ ustawy o związkach zawodowych oraz art. 16¹ ustawy o organizacjach pracodawców - wymiana doświadczeń.

- **Zespół doradczy ds. pracowników samorządowych oraz służby cywilnej** (11 spotkań: 19.01., 16.02., 16.03., 19.04., 24.05., 15.06., 27.07., 26.09., 25.10., 29.11., 19.12.,) 2 spotkania robocze zespołu (19.02., 28.06.) oraz 5 posiedzeń grupy roboczej ds. administracji skarbowej (15.03., 18.04., 20.06., 29.11., 19.12.) 1 posiedzenie grupy roboczej ds. administracji samorządowej (02.06.), 1 posiedzenie grupy roboczej ds. problemowych (29.09).

Przedstawiono informację Szefa Służby Cywilnej nt. dyskusji w ramach OECD oraz Europejskiej Sieci Administracji Publicznej EUPAN - Administracja publiczna wobec kryzysu ekonomicznego ze szczególnym uwzględnieniem kwestii pracowniczych. Porównano wynagrodzenia w służbie cywilnej z innymi jednostkami w sferze budżetowej i sferze przedsiębiorstw - raport firmy HRM partners.

Zapoznano się z informacją Dyrektora Departamentu Służby Cywilnej na temat możliwości rozwiązywania sporu zbiorowego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim.

Członkowie Zespołu wysłuchali informacji Ministra Finansów o podstawie prawnej, przyczynach, trybie oraz skutkach (dane statystyczne) blokady wypłat Dodatkowego Wynagrodzenia Roczego w służbach podległych Ministrowi Finansów.

Zapoznano się z informacją Dyrektora Departamentu Prawnego KPRM na temat przepisów ustawy o szczególnych zasadach odpowiedzialności funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa.

Dyskutowano nad wartościowaniem stanowisk pracy w kontekście ustawy z dnia 3.12.2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania

Członkom Zespołu przedstawiono projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Przedstawiono okresową informację o zatrudnieniu w służbie cywilnej. Rozmawiano na temat ubezpieczenia grupowego.

Zapoznano się z projektem rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Wysłuchano informacji o przebiegu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym dot. ustawy o racjonalizacji zatrudnienia oraz o planowanych środkach na wynagrodzenia i szkolenia członków korpusu służby cywilnej w projekcie ustawy budżetowej na 2011 rok oraz limit mianowań w służbie cywilnej na lata 2011-2014.

Członkowie Zespołu dyskutowali na temat projektu strategii zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej 2011-2020.

Przedstawiono projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (DSC).

Zapoznano się z projektem rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie uprawnień szczególnych przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej (DSC).

Przedstawiono sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej za rok 2010 w części dot. służby cywilnej.

Wysłuchano informacji o pracach parlamentarnych dot. zmiany ustawy o służbie cywilnej oraz ustawy o pracownikach samorządowych w zakresie modyfikacji procedury naboru mającej na celu wprowadzenia ułatwień dla osób niepełnosprawnych.

Wysłuchano informacji Ministerstwa Finansów nt. regulaminów nagród i premiowania w jednostkach podległych oraz informacji nt. planowanych kierunków zmian organizacyjnych urzędów kontroli skarbowej.

Poruszono kwestię reformy systemu wynagrodzeń w służbie cywilnej - podwyżki w korpusie służby cywilnej.

Przedstawiono stan prac nad projektem zarządzenia Szefa Służby Cywilnej określającego standardy zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej.

Rozmawiano również na temat funkcjonowania urzędów skarbowych po likwidacji dochodów własnych i wprowadzenia finansowania budżetowego, utworzenia europejskiej sektorowej komisji dialogu społecznego w administracjach rządowych szczebla centralnego.

Członkowie zespołu rozmawiali na temat reformy systemu wynagrodzeń w służbie cywilnej, kwestii podwyżek w korpusie służby cywilnej, naruszenia kodeksu etyki służby cywilnej w resorcie finansów.

Zestawienie posiedzeń Zespołów problemowych TK w 2011 r. (do 31.12.2011)

Zespoły	2011	Dodatkowe spotkania
ds. prawa pracy i układów zbiorowych	6	3 autonomiczne
ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych	4	
ds. ubezpieczeń społecznych	13	3 podzespołu
ds. rozwoju dialogu społecznego	4	2 autonomiczne
ds. polityki gospodarczej i rynku pracy	7	
ds. usług publicznych	4	1 robocze
ds. współpracy z MOP	1	
ds. funduszy strukturalnych UE	4	2 robocze 1 autonomiczne
ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej	0	
doraźny ds. pracowników samorządowych i służby cywilnej	11	9 roboczych
Konsultacyjny ds. UE	2	
Suma	56	21

- *Opracowanie: MIPS*

Nadmienić należy, iż zapowiadane Spotkanie Zespołu problemowego ds. prawa pracy i układów zbiorowych na dzień 16.01.2012 nie odbyło się. Kolejne spotkania Zespołu Problemowego ds. polityki gospodarczej i rynku pracy i Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w zaplanowanych terminach nie zostały również zrealizowane.

DECYZJA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH REPREZENTOWANYCH W TRÓJSTRONNEJ KOMISJI DO SPRAW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych postanawiają o zawieszeniu, z dniem 16 stycznia 2012 roku, udziału swoich przedstawicieli w pracach zespołów problemowych Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Ta trudna dla nas decyzja spowodowana jest łamaniem przez rząd obowiązującej w RP ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. z 18 września 2001 r. z późn. zm.), a tym samym lekceważeniem przez stronę rządową dialogu społecznego i organizacji partnerów społecznych, reprezentujących wobec rządu kilkumilionową rzeszę pracowników.

Przyczyny podjęcia decyzji

Ostatnie posiedzenie Prezydium Trójstronnej Komisji odbyło się 27 czerwca 2011 r., a posiedzenie plenarne w dniu 11 lipca 2011 r.

Tym samym złamany został art. 10 ust. 8 ustawy o Trójstronnej Komisji stanowiący iż: **„Posiedzenia Komisji odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące”**, a za ich zwoływanie odpowiedzialny jest przewodniczący Komisji (art. 12 ust. 5 ustawy) wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów (art. 12 ust. 2 ustawy).

Zatem do dnia dzisiejszego powinny odbyć się co najmniej cztery posiedzenia Prezydium i trzy posiedzenia plenarne Trójstronnej Komisji.

Nieodbywanie wymaganych pracom posiedzeń odbieramy jako zawie-

szenie udziału strony rządowej w pracach Trójstronnej Komisji.

Rząd skupił się wyłącznie na swoim (i to nie zawsze) udziale w pracach zespołów problemowych Komisji. Zespoły problemowe są organami pomocniczymi Komisji (powoływanymi przez Komisję) i mogą działać jedynie w granicach danego im uprawnienia, bez prawa podejmowania w omawianych sprawach uchwał, które zgodnie z ustawą zastrzeżone jest do kompetencji Trójstronnej Komisji (art. 10 ust. 2).

Dyskusje na posiedzeniach zespołów problemowych nie zastąpią prac Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i jego Prezydium.

Do dnia dzisiejszego nie zostaliśmy poinformowani o powołaniu przez Prezesa Rady Ministrów przewodniczącego Trójstronnej Komisji jak i przedstawicieli Rady Ministrów w składzie Komisji, tym samym rząd potwierdza tylko zawieszenie swojego udziału w jej pracach.

Prowadzenie dialogu społecznego jest konstytucyjnym obowiązkiem rządu (art. 20 Konstytucji RP).

NIKT NIE ZWOLNIŁ RZĄDU Z JEGO PROWADZENIA.

Jednocześnie ten sam rząd i jego ministrowie serwują nam kontrowersyjne propozycje reform (np. podniesienie wieku emerytalnego) bez przeprowadzenia rzetelnej merytorycznej dyskusji z przedstawicielami milionów polskich pracowników – reprezentatywnych organizacji związkowych.

Otrzymujemy, bez konsultowania z nami założeń projektów, gotowe już projekty ustaw. Niektóre z nich, ze względu na swój powszechny charakter, powinny być wcześniej przedmiotem dyskusji na posiedzeniach Trójstronnej Komisji.

Notorycznie łamane są przez rząd przepisy, ustawy o związkach zawodowych, w zakresie terminów przewidzianych

na konsultacje przedkładanych nam projektów ustaw i rozporządzeń. Nierzadkie są przypadki otrzymywania ich po terminie. Do kuriozalnych zaliczyć należy zapisy informujące, że w przypadku nienadestania uwag lub opinii (lub przesłanie ich po terminie) zostanie uznane za uzgodnienie projektów.

NIKT NIE ZWOLNIŁ RZĄDU Z PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW USTAW.

Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych oczekuje

od Prezesa Rady Ministrów spotkania się w tej sprawie z członkami Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i tym samym wznowienia dialogu społecznego.

- *Przewodniczący Forum Związków Zawodowych - Tadeusz Chwałka*
- *Przewodniczący KK NSZZ "Solidarność" - Piotr Duda*
- *Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych - Jan Guz*

INFORMACJE RÓŻNE

OBRADY KOMISJI KRAJOWEJ W KATOWICACH

Solidarność rozpoczęła zbieranie podpisów pod wnioskiem o przeprowadzenie referendum ogólnokrajowego w sprawie utrzymania obecnego wieku emerytalnego. Debata nad odpowiedzią związku na propozycje zawarte w exposé premiera zdominowała obrady Komisji Krajowej w Katowicach.

- Musimy mieć rozwiązania na już, na wczoraj. Rząd pędzi i być może projekt dotyczący podwyższenia wieku emerytalnego będzie gotowy już w końcu stycznia - alarmował Piotr Duda, przewodniczący

Solidarności. - Rządzący nie mają żadnych skrupułów. Przemawia przez nich chęć przypodobania się agencjom ratingowym, niezależnie od tego czy proponowane rozwiązania przyniosą jakiegokolwiek znaczące efekty dla budżetu. Plany podniesienia wieku emerytalnego spotkały się z ogromnym niezadowoleniem społecznym i trzeba to wykorzystać. Stąd pomysł referendum ogólnokrajowego. W tym wypadku Polacy, nawet ci dotąd mało aktywni, będą mieli po co do urn iść. Wypowiedzą się w sprawie, która ich bezpośrednio dotyczy.

Ludzie wołają do Solidarności - ratuj!

„Czy jest Pan/i za utrzymaniem dotychczasowego wieku uprawniającego do przejścia na emeryturę, wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn?” - tak będzie brzmiało pytanie w referendum ogólnopolskim, którego domaga się Solidarność. Aby zostało rozpisane konieczne jest zebranie 500 tys. podpisów oraz zgoda sejmu.

- Czasu jest mało. Obawiamy się, że projekt w sprawie podniesienia wieku emerytalnego będzie forsowany szybką ścieżką legislacyjną. Rozpisanie referendum ogólnopolskiego wiąże się z kampanią referendalną, w której będziemy mogli przedstawić Polakom nasze argumenty i propozycje - podkreślał Henryk Nakonieczny, członek

prezydium Komisji Krajowej. Wyjaśnił też, dlaczego związek nie zwróci się do grupy posłów, by złożyła wniosek o rozpisanie referendum w ramach inicjatywy poselskiej. - Taka inicjatywa przeszłaby bez echa. Przeprowadzając akcję zbierania podpisów, mamy większe szanse rozmawiania z Polakami i organizowania ich do następnych działań.

Piotr Duda przyznał, że wyczuwalne jest oczekiwanie na ruch ze strony związku. - Część ludzi głosuje na liberałów, zdając sobie sprawę, co mogą przygotować, a potem woła do Solidarności - ratuj! Tak to jest, że jak bieda, to wszyscy oglądają się na Solidarność. Ale to może dobrze, bo wiedzą, że jest jakaś siła zdolna przeciw-

stawić się rządowym propozycjom - mówił przewodniczący związku.

W dyskusji szef ZR Podlaskiego Józef Mozolewski akcentował, że problem podniesienia wieku emerytalnego wywoła szerokie zainteresowanie. - Trzeba postawić na kampanię informacyjną, bo społeczeństwo jest otumanione - mówił. Z kolei Dominik Kolorz, szef ZR Śląsko-Dąbrowskiego wskazywał na potrzebę współpracy z innymi związkami: - OPZZ przedstawiło projekt zakładający, że uprawnienia emerytalne nabędzie każdy po 40 latach pracy bez względu na wiek. Włączmy duże centrale związkowe do naszej akcji.

Andrzej Kaczmarek odpowiedział na pojawiające się w dyskusji pytanie: co stanie się, jeśli większość rządowa odrzuci w głosowaniu wnioski o przeprowadzenie referendum. - W ten sposób rząd powie, że społeczeństwo nie ma prawa wypowiedzieć się w tak ważnej sprawie. Niech Polacy to zobaczą - mówił szef ZR Ziemi Sandomierskiej. - W naszej kampanii pokażemy, ile lat żyją po przejściu na emeryturę przedstawiciele poszczególnych grup zawodowych, jaki jest wiek emerytalny w krajach UE, a jakie płace. Jeśli szuka się większych wpływów w budżecie, to zamiast podnosić wiek emerytalny, należy podnieść wynagrodzenia, a wtedy będą większe wpływy do budżetu od wyższych składek emerytalnych.

Hołd dla górników z Wujka

Drugiego dnia obrad, 16 grudnia, w 30. rocznicę pacyfikacji kopalni Wujek Komisja Krajowa uczciła pamięć dzielnictwu górników zastrzelonych przez pluton specjalny ZOMO oraz innych ofiar stanu wojennego. W specjalnym stanowisku podkreślono, że „brak rozliczenia tych tragicznych wydarzeń stanowi bolesne piętno na najnowszej historii naszej ojczyzny”.

Komisja Krajowa wybrała Jarosława Lange, szefa ZR Wielkopolska, na nowego członka komisji trójstronnej. Zastąpi on Janusza Śniadka, który w październiku został posłem na sejm. Powołano także nową radę programową „Tygodnika Solidarność” (jej skład podajemy w ramce).

O potrzebie większej aktywności mówił Jacek Żurawski, szef ZR Toruńsko-Włocławskiego.

- Solidarność ma szansę stać się liderem społeczeństwa. Przedstawmy jeden, dwa najważniejsze postulaty, które dotyczą wszystkich i ruszajmy w Polskę. Zablokujmy drogi krajowe i wojewódzkie, wykorzystajmy nasze media, w tym „Tygodnik Solidarność”. Powinny ukazać się specjalne wydania, które będziemy rozdawać na ulicach.

Jacek Rybicki z Regionu Gdańskiego i Bogusław Motowidło z Regionu Zielonogórskiego optowali za przeprowadzeniem ogólnopolskiego strajku ostrzegawczego. Podsumowując dyskusję, Piotr Duda nie wykluczył innych akcji. - To początek działań, naszego „nie” dla proponowanych przez rząd rozwiązań. Zaprosimy pozostałe centrale związkowe, ruchy społeczne i stowarzyszenia kobiece. Jeśli w dalszym ciągu rząd będzie ignorował reprezentację pracowników, będziemy zmuszeni do akcji protestacyjnej. Jestem w stanie stanąć na czele tych protestów - zapowiedział.

Uchwałę w sprawie akcji zbierania podpisów pod referendum ogólnokrajowym dotyczącym utrzymania obecnego wieku emerytalnego Komisja Krajowa przyjęła bez głosu sprzeciwu.

Kacper Stachowski. - Wystarczy powiedzieć o antypracowniczym rządzie, który nie prowadzi dialogu społecznego, co najmniej 1 mln osób zatrudnionych na umowach śmieciowych, coraz powszechniejszym angażowaniu przez agencje pracy

tymczasowej. Nie sprzyja nam też większość mediów, które przyklejają związkom gębę hamulcowego gospodarki. Rynek pracy jest rynkiem pracodawcy, a niestałość zatrudnienia utrudnia nam akcje organizowania pracowników.

Kryzys dotyka młodych

Szef Sekretariatu Banków, Handlu i Ubezpieczeń Alfred Bujara podkreślał, że w ciągu 1,5 roku liczba członków związku w handlu wzrosła o 40 proc. - Gdyby tak było w innych branżach to nie martwiłbym się o Solidarność.

W zarządach regionów zatrudnionych jest dziś 40 organizatorów związkowych, zaś w samym dziale KK pracuje 16. Dla porównania - brytyjski związek GMB, który także liczy 650 tys. członków, zaangażował 300 etatowych organizatorów. - Pozyskiwanie kilku tysięcy pracowników rocznie już nie wystarcza. Musimy iść w dziesiątki tysięcy. Nie ma ucieczki od rozwoju związku - mówił Kacper Stachowski. - Gdyby każda z ośmiu tysięcy naszych organizacji zakładowych pozyskała rocznie tylko dwie osoby, moglibyśmy mówić o 16 tysiącach nowych członków.

Przewodniczący Komisji Krajowej Piotr Duda dziękował organizatorom. - Dziękuję tym dziewczynom i chłopcom, którzy idą bezpośrednio do pracowników i spotykają się z różnymi reakcjami. Rozwoju związku nie możemy ograniczyć tylko do sieci handlowych i branży ochrony. Mamy możliwości pozyskiwania pracowników w już istniejących organizacjach. To nasz potencjał - apelował Piotr Duda.

Podczas obrad Joanna Szymonek, nowa pełnomocnik „S” ds. młodzieży, zasygnalizowała kilka najważniejszych problemów młodych pracowników. Komisja Krajowa przyjęła stanowisko w sprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej młodzieży. „Brak stabilności ekonomicznej i perspektyw rozwoju zawodowego, a także nieprzestrzeganie przez pracodawców podstawowych praw pracowniczych nie tylko utrudnia życiowy start, ale nierzadko zmusza do szukania rozwiązań na emigracji” - zaakcentowano. Członkowie KK podkreślili, że światowy kryzys gospodarczy dotknął szczególnie młodych - „utrudnił dostęp do miejsc pracy, naraził - częściej niż inne grupy - na zwolnienia czy zatrudnienie nieformalne, a także obnażył bezradność rządu w kreowaniu i realizacji pozytywnej polityki zatrudnienia, edukacji i możliwości rozwoju młodych ludzi”. Wśród pozostających bez pracy 29,4 proc. to osoby w wieku 25-34 lata. Elastyczne formy zatrudnienia zamiast ułatwić łączenie obowiązków zawodowych z rodzinnymi lub z nauką, najczęściej oznaczają pogorszenie warunków pracy i utratę uprawnień socjalnych.

Rok 2012 Komisja Krajowa ogłosiła rokiem stabilnego zatrudnienia. Związek planuje ogólnopolską kampanię piętnującą angażowanie pracowników na umowy śmieciowe.

Opłatek z biskupem

Gościem KK był nowy metropolita katowicki abp Wiktor Skworec, który wspominał, że gdy wybuchł stan wojenny, przebywał za granicą. - Kiedy dowiedziałem się o stanie wojennym w Polsce i wydarzeniach w Wujku natychmiast wróciłem. Nie mogłem jako bliski współpracownik biskupa Bednorza, zostawić 70-letniego biskupa samego. Na granicy pytano mnie: „Czemu pan wraca?”. Odpowiedziałem: „Jak nie wracać do Polski? Jak nie wracać do służby?”. Wróciłem i wtedy zaczęło się zaangażowanie

biskupa Bednorza na rzecz represjonowanych, internowanych i więzionych w stanie wojennym.

Biskup złożył także życzenia członkom Solidarności: - Nie jest prawdą, że przyszłość jest zdeterminowana. Ona zależy także od nas. Życzymy sobie, byśmy jako Polacy w kalendarzu roku 2012 mogli zapisywać samo dobro.

Na zakończenie przełamał się opłatkami z członkami KK.

ROK STABILNEGO ZATRUDNIENIA

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” zdecydowała o ustanowieniu roku 2021 Rokiem Stabilnego Zatrudnienia.

W specjalnej uchwale podkreślono Zatrudnianie pracowników w niepełnym wymiarze czasu pracy, na umowy na czas określony, na umowy-zlecenia lub umowy o dzieło, a także przymusowe samozatrudnienie - to bolesna rzeczywistość polskich stosunków pracy. (...) Niestabilne formy zatrudnienia są zagrożeniem dla godności

pracownika w środowisku pracy. Tzw. śmieciowe umowy o pracę degradują społecznie i zawodowo pracowników, wykluczają ich z wielu szans cywilizacyjnych, znacząco obniżają ich przyszłe świadczenia emerytalne. Są nieuczciwie wykorzystywane w celu obniżenia wysokości składki emerytalno-rentowej, a tym samym powodują rosnący deficyt w systemie emerytalno-rentowym - podkreślono w uchwale.

ROCZNICA WOJNY Z NARODEM

Minęło 30 lat od wprowadzenia stanu wojennego. W całym kraju odbyły się uroczystości związane z tą rocznicą.

Choć formalnie stan wojenny trwał dwa lata, to decyzja o jego wprowadzeniu na wiele lat odcisnęła się na losach Polski i Polaków. Stan wojenny to przede wszystkim śmierć ponad stu ofiar i dramat ich rodzin. Największą zbrodnią tamtego okresu była pacyfikacja kopalni „Wujek”, podczas której życie straciło 9 górników, a kilkudziesięciu zostało rannych. W wyniku tłumienia manifestacji i demonstracji w stanie wojennym życie straciło kilkadziesiąt osób. Inni zginęli w wyniku pobić na komisariatach czy w skrytobójczych morderstwach służby bezpieczeństwa. Tysiące Polaków poddało represjom i szykanom. Liczba osób poszkodowanych w wyniku stanu wojennego nie została wciąż dokładnie oszacowana.

Konsekwencją stanu wojennego była zahamowanie szans na przemiany demokratyczne czy stworzenie społeczeństwa obywatelskiego. Społeczeństwo zostało podzielone, złamano wielki entuzjazm narodu, trwający od powstania „Solidarności”.

Stan wojenny to również potężne straty gospodarcze dla Polski. Po jego wprowadzeniu na nasz kraj nałożono bolesne sankcje, które pogłębiły i tak już znaczną zapaść ekonomiczną. Dramatycznie pogorszyła się jakość życia zwykłych Polaków. Rosła inflacja, codziennością stały się kartki na wiele grup towarów i wszechobecne kolejki.

Bardzo ważną konsekwencją stanu wojennego jest olbrzymia emigracja Polaków. Wielu z nich zostało z Polski wydalonych za poglądy polityczne, inni wyjechali z powodów światopoglądowych albo po prostu za chlebem. Szacuje się, że w latach 80. Polskę opuściło ponad milion osób.

W wielu regionach obchody 30 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego rozpoczęły się już w wcześniej. Modlitwy, rocznicowe spotkania, konferencje naukowe, koncerty, rekonstrukcje historyczne czy gry uliczne to tylko niektóre z nich.

W siedzibie NSZZ „Solidarność” w Gdańsku otwarto wystawę poświęconą tej rocznicy. Razem z otwarciem wystawy został odsłonięty banner na budynku „S”, poświęcony Antoniemu Browarczykowi, który został zastrzelony przez MO 17 grudnia 1981. Miał zaledwie 20 lat. Został trafiony strzałem prosto w głowę podczas rozpędzania demonstracji pod komitetem wojewódzkim PZPR w Gdańsku. W nocy członkowie Stowarzyszenia „Godność”, Stowarzyszenia „Solidarni z Kolebki”, Związku Stowarzyszeń Osób Represjonowanych, członkowie NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego, kibice Lechii Gdańsk oraz mieszkańcy miasta spotkali się na Placu Solidarności. Wśród zgromadzonych były m.in. matka i siostra Antoniego Browarczyka.

W tym roku ogólnopolskie uroczystości odbywają się w regionie Śląsko-Dąbrowskim. Z tej okazji przygotowano widowisko multimedialne przed kopalnią

Wujek, koncert rockowy w Spodku czy rekonstrukcja wydarzeń w kopalni Piast. Główne uroczystości rozpoczęły się koncertem w Teatrze Śląskim i odczytaniem listy osób zabitych i represjonowanych na terenie obecnego województwa śląskiego w latach 1981-1989. Głównym punktem tego dnia był koncert Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia wraz z chórami Filharmonii Śląskiej i Camerata Silesia pod batutą Jerzego Maksymiuka.

14 grudnia odbyły się uroczystości w kopalni Piast, gdzie 30 lat temu, gdzie górnicy rozpoczęli najdłuższy, podziemny strajk w stanie wojennym. Protest trwał do 28 grudnia. Z kolei 15 grudnia miały miej-

sce główne uroczystości w Jastrzębiu Zdroju. To właśnie w tym mieście, w kopalni Manifest Lipcowy (obecnie Zofiówka) padły pierwsze strzały z broni palnej do strajkujących górników.

16 grudnia w rocznicę pacyfikacji kopalni Wujek uroczystości tradycyjnie rozpoczęła msza święta i przemarsz pod Pomnik-Krzyż. Uczestników powitał przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ Solidarność a przemówienie wygłosił prezydent RP Bronisław Komorowski, który objął honorowy patronat nad rocznicowymi uroczystościami.

- *Dział Informacji KK,*

ROZNIKA PACYFIKACJI KOPALNI WUJEK

Kilka tysięcy członków Solidarności i mieszkańców Śląska złożyło hołd dziewięciu górnikom z kopalni Wujek zastrzelonym podczas pacyfikacji zakładu 16 grudnia 1981 roku. Przewodniczący Solidarności Piotr Duda wspominał prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu i wszystkim rządowi prawicowemu brak rozliczenia zbrodni stanu wojennego.

Uroczystości 16 grudnia rozpoczęła msza św. w kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Katowicach, której przewodniczył nowy metropolita katowicki Wiktor Skworc. Świątynia zapełniła się pocztami sztandarowymi z całego kraju. Dominowali oczywiście górnicy w strojach galowych. Za swoich bliskich modliły się też rodziny poległych górników z Wujka.

Pochylamy się nad ciałami górników

- W mroźną zimową noc z 12 na 13 grudnia zaczęto gasić płomyki wolności. Rozpoczęła się wojna władzy z narodem. Jej najbardziej dramatycznym momentem była pacyfikacja kopalni Wujek. Pochylamy się dziś nad ciałami dziewięciu zamordowanych górników, nad ich nagle przerwanych życiorysami. Reżim, zgodnie ze swoją logiką, nie tylko nie uszanował życia, ale i majestatu śmierci swoich ofiar. Chciał pochować górników jak przestępców - potajemnie, w zbiorowej mogile. Ostatecznie pozwolono na indywidualne, ale okryte

kirem tajemnicy, ukradkowe pogrzeby - przypomniał w homilii abp Skworc. - Gloria victis! Chwała zwyciężonym bohaterom! Dziś oddajemy im cześć, przywołujemy ich pamięć i modlimy się za nich. Słowa pocieszenia i solidarności kierujemy do bliskich górników z Wujka i bliskich wszystkich ofiar stanu wojennego. Kościół przechowuje i przechowywał będzie wasze niewypowiedziane cierpienia i łzy, szykany i udręki, jakich prawie do końca lat 90. władza wam nie szczędziła.

Zbrodnię nazwijmy zbrodnią

Po mszy kilka tysięcy osób przeszło w marszu pamięci pod kopalnię Wujek. Na czele szła orkiestra górnicza i poczty sztandarowe. W imieniu NSZZ „S” hołd poległym górnikom złożył przewodniczący Komisji Krajowej Piotr Duda. - Jaką determinację miała władza komunistyczna, że strzelała do rodaków? Spotykamy się, jak co roku, w tym miejscu i dziękujemy naszym bohaterom z Wujka. Dziś żyjemy w innej Polsce, wolnej i demokratycznej. Ale targa nami jedno pytanie: dlaczego? Dlaczego przez 21 lat wolnej Polski nie możemy doczekać się sprawiedliwości? Dlaczego nie można powiedzieć, że zbrodnia jest zbrodnią, a mordercy są mordercami? Wielką porażką wszystkich rządów posolidarnościowych, łącznie z rządem, w którym uczestniczył NSZZ „S”, jest to, że nie rozliczyliśmy zbrodni komunistycznych - mówił

pod Pomnikiem-Krzyżem przy kopalni Wujek Piotr Duda. - Dziś oprawcy mają wysokie emerytury, a górnicy, internowani, którzy w '81 roku byli na pierwszej linii, niejednokrotnie schorowani, pozostają w samotności. Czas najwyższy, panie prezydencie, zadośćuczynić tym wszystkim, którzy w '81 roku walczyli, byśmy dziś mogli żyć w wolnym i demokratycznym kraju - zwrócił się do obecnego na uroczystościach prezydenta Komorowskiego.

Przewodniczący Solidarności przypomniał wezwanie Jana Pawła II do obrony krzyża. - Dziękujemy Opatrzności Bożej, że krzyż powrócił do szkół, urzędów publicznych i szpitali. I niech tam pozostanie dla naszej godności chrześcijańskiej i naszej tożsamości narodowej. Dla tych ideałów zginęli górnicy z Wujka - podkreślił. Po tych słowach rozległy się brawa kilku tysięcy zebranych.

Piotr Duda zaakcentował, że Kościół zawsze był z Solidarnością, także w najtrudniejszych momentach. - Wszyscy politycy, którzy mówią, że wywodzą się z Solidarności, muszą jasno się opowiedzieć, nie zasłaniając się ekspertyzami prawnymi, że krzyż był, jest i będzie! - zaznaczył.

Odnosił się także do prób uzasadnienia stanu wojennego.

- Niech ci, którzy usprawiedliwiają stan wojenny, powiedzą to prosto w oczy rodzinom pomordowanych na Wujku i rodzinom wszystkich ofiar stanu wojennego. Takich odważnych na pewno nie będzie! - stwierdził jednoznacznie. Także po tych słowach rozległy się brawa. - Dziś żyjemy w kraju wolnym, ale nie wolnym od problemów. 30 lat temu władza nie chciała rozmawiać z robotnikami, nie chciała prowadzić dialogu. Wiemy jak się to skończyło.

Dziś rządzący też nie chcą prowadzić dialogu i rozmawiać z robotnikami i związkami zawodowymi. Ale Solidarność też jest silna i zdeterminowana w obronie praw pracowniczych. W imieniu NSZZ „S” dziękuję wam, górnicy z Wujka, dziękuję za wolną Polskę - zakończył przewodniczący „S”.

Mocne rockowe uderzenie

Pod Pomnikiem-Krzyżem przemawiał też Jerzy Buzek, szef Parlamentu Europejskiego. Prezydent Komorowski wspominał, że informacja o masakrze na Wujku dotarła do niego, gdy przebywał w obozie internowania na warszawskiej Białołęce. - To był moment grozy. Wtedy wszyscy tam w więzieniu w Białołęce i we wszystkich polskich domach, poczuliśmy, że to naprawdę jest stan wojny, stan wojny z narodem, stan wojny przeciwko dążeniom narodu, przeciwko polskiej wolności - mówił prezydent.

Po apelu poległych i złożeniu wiązank pod Pomnikiem-Krzyżem rozpoczęło się widowisko multimedialne, którego pomysłodawcą był Przemysław Miśkiewicz, szef Stowarzyszenia Pokolenie. Zgromadzeni mogli zobaczyć rekonstrukcję wydarzeń na Wujku - statysci w górniczych strojach starli się z plutonem ZOMO. Przed sceną przejechały użyte wówczas wozy bojowe. Mocne rockowe utwory zaprezentowały m.in. zespoły De Press, Luxtorpeda, Muniek Staszczuk i Paweł Kukiz. Muzykę przeplatano wierszami Zbigniewa Herberta i Czesława Miłosza. Po zakończeniu koncertu na ekranie pozostawiono napis: „Po 30 latach od stanu wojennego nadal nie rozliczono jego sprawców”.

ARTYKUŁ MIESIĄCA

DLACZEGO „NIE”

- Chętnie popracuję do 67. roku życia, jak będę miał świadomość, że średnia długość życia polskich mężczyzn wynosi grubo ponad 80 lat. A u nas wynosi 71 lat. Dlatego porównywanie się z Niemcami czy Francu-

zami jest nieuprawnione - mówi Henryk Nakonieczny, członek Prezydium Komisji Krajowej, w rozmowie z Krzysztofem Świątkiem.

- Premier w exposé zapowiedział podwyższenie wieku emerytalnego do 67 lat zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. Ale szefa rządu nie interesuje czy będzie praca dla sześćdziesięciolatków. Chodzi raczej o opóźnienie momentu wypłaty świadczeń. Jakie będą konsekwencje podwyższenia wieku emerytalnego?

- To prawda, że przede wszystkim chodzi o opóźnienie wypłaty świadczeń. Problemem jest system ubezpieczeń społecznych i sposoby jego finansowania. Podwyższanie wieku emerytalnego to nieskuteczne rozwiązanie, bo faktycznie odsunie wzrost kosztów funduszu ubezpieczeń społecznych, ale na krótko i w sposób nieznaczący. To nie rozwiąże problemu ujemnego salda w funduszu.

- Koronny argument rządu: podwyższenie wieku emerytalnego uratuje finanse publiczne. Dłuższa praca oznacza wyższe składki.

- Obawiam się, że niewielu będzie pracować do 67. roku życia. Spora grupa przejdzie na renty z uwagi na stan zdrowia. Kolejna - znajdzie się na bezrobociu, a poważny odsetek mężczyzn, to też trzeba powiedzieć - nie dożyje. Przecież 40 proc. mężczyzn nie dożywa 65 lat. Podwyższenie wieku emerytalnego nie wywoła wzrostu gospodarczego, nie zwiększy liczby miejsc pracy ani liczby osób płacących składki.

Wydłużenie wieku emerytalnego będzie też miało negatywny wpływ na sytuację demograficzną. Nie tylko Solidarność, ale wielu ekspertów podkreśla, że kobiety będą opóźniać decyzję o urodzeniu pierwszego dziecka, a tym bardziej następnych. A zasadniczym problemem Polski jest sytuacja demograficzna, kurczący się naród. Metodą podwyższania wieku emerytalnego na pewno tego problemu nie rozwiążemy, to złe lekarstwo. To tak jakby złamanie leczyć lewatywą.

- Dlaczego kobiety mają opóźnić decyzję o urodzeniu pierwszego dziecka?

- Bo nie będą mogły liczyć na pomoc ze strony rodziny. Wielu młodych jest zatrudnionych na umowy śmieciowe, co już w zasadniczy sposób wpływa na spadek liczb

by urodzeń. Niemając stabilnego zatrudnienia, rzadziej decydują się na dzieci.

- Przekładając to na sytuację życiową - dwudziestoparoletnia dziewczyna obawiająca się urodzenia pierwszego dziecka i licząca na pomoc swojej matki, z tej pomocy nie będzie mogła skorzystać, bo jej mama będzie w pracy.

- Dokładnie o takie sytuacje chodzi. I to nie są indywidualne przypadki. Młodzi nie będą mogli liczyć na pomoc rodziców zmuszonych do dłuższej pracy. Trzeba zwrócić uwagę na tradycyjny model rodziny. W Polsce nie ma zwyczaju oddawania starszych osób do domów opieki. Nimi zajmuje się rodzina. Pracę godzimy z życiem rodzinnym, czyli nie tylko wychowywaniem dzieci, ale również opieką nad osobami starszymi, czasami niepełnosprawnymi. Wydłużanie wieku emerytalnego te naturalne relacje rodzinne zaburzy.

Do tego trzeba dodać słabość systemu ochrony zdrowia w Polsce. Lepszym rozwiązaniem jest motywowanie do pozostawania aktywnym zawodowo, do czego zresztą zostaniemy zmuszeni, szczególnie po okresie niżu demograficznego. Różnica między ostatnim wynagrodzeniem, a wysokością świadczenia emerytalnego będzie tak duża, że nikt bez zasadniczych powodów nie zdecyduje się wcześniej zakończyć aktywności zawodowej. Dłuższe pozostawanie na rynku pracy stanie się przymusem ekonomicznym. Lepiej jednak pozytywnie motywować ludzi, by dłużej pracowali.

- W jaki sposób?

- Nie presją ekonomiczną, ale np. umożliwiając dzielenie czasu pracy z emeryturą. Chodzi o różne formy mniejszej aktywności zawodowej przy częściowym finansowaniu świadczenia emerytalnego. Czyli otrzymuję część emerytury, a częściowo jeszcze świadczę pracę, np. na 1/2, 1/3 etatu. Państwo powinno pomóc przedsiębiorcom w opłacaniu składek za takich pracowników. Pracodawcy wiedzą, że wykorzystanie starszego pracownika w pełnym wymiarze czasu pracy jest nieefektywne, ale chętnie korzystają z ich umiejętności, wiedzy i doświadczenia. Starszy pracownik często nie jest w stanie angażować się na 100 proc.,

więc spada jego wydajność. A pracując na 1/2 etatu przyda się w firmie i będzie miał czas, by poświęcić go dla rodziny. Wtedy rzeczywisty wiek przechodzenia Polaków na emeryturę się przesunie. Stawianie barier wywołuje zrozumiałą niechęć. Trzeba szukać innych, motywacyjnych rozwiązań.

- Neoliberalni ekonomiści i politycy rządzącej PO twierdzą, że podnoszenie wieku emerytalnego jest nieodzowne, bo wzrasta średnia długość życia i to ciężar nie do udźwignięcia dla systemu ubezpieczeń społecznych. Podziela Pan ten pogląd?

- To nieracjonalny argument. W '98 roku zmieniliśmy system ubezpieczeń społecznych. Powiedzieliśmy tak: ile uszkadasz w okresie aktywności zawodowej, tyle będziesz mógł z systemu wybrać. O jakim więc dziś mówimy obciążeniu? Jeżeli uznam, że w okresie zatrudnienia nabierałem już tyle, że moje świadczenie będzie odpowiednio wysokie, to dlaczego mam nie przejść na emeryturę? Ale jeżeli uznam, że w swojej historii zawodowej miałem dłuższe okresy nieskładkowe, to nie zdecyduję się na emeryturę, mimo nabycia uprawnienia z racji wieku. I wedle takich zasad działa system od '98 roku. O tym nie zapominajmy.

Problemem jest okres przejściowy, bo jeszcze w części musimy utrzymać stary system. Ale to problem finansowy, a nie wieku emerytalnego i czasu pracy. Trzeba szukać rozwiązań dla sfinansowania okresu przejściowego, ale nie przez podwyższenie wieku emerytalnego, a zabiegając o większe przychody. Proszę sprawdzić, w którym kraju europejskim obowiązuje wyższy wiek przechodzenia na emeryturę przy takim okresie dożycia jak w Polsce. Odpowiedź brzmi: nie ma takiego kraju.

- W Polsce 40 proc. mężczyzn nie dożywa 65. roku życia.

- Nie ma porównania między polskim systemem opieki zdrowotnej, a skandynawskim czy niemieckim. Chętnie popracuję do 67. roku życia jak będę miał świadomość, że średnia długość życia polskich mężczyzn wynosi grubo ponad 80 lat. A u nas wynosi 71 lat. Dlatego porównywanie się z

Niemcami czy Francuzami jest nieuprawnione.

- Jak poprawić finansowanie systemu ubezpieczeń społecznych?

- Po pierwsze - należy ujednoczyć system wnoszenia składki. To przyniesie rocznie od 10 do 12 mld zł rocznie. Wydłużenie wieku emerytalnego nie da takich oszczędności. Wynik funduszu ubezpieczeń społecznych, szczególnie funduszu emerytalnego jest wrażliwy na dwa zasadnicze elementy - liczbę ubezpieczonych, czyli wnoszących składki, i wzrost wynagrodzeń. Zmiany tych wskaźników zależą od wzrostu gospodarczego. Więcej zatrudnionych oznacza przecież większą składkę. Wzrost wynagrodzeń także oznacza wyższe składki. To są rozwiązania. Dlaczego w Polsce preferowane są umowy śmieciowe, czyli umowy-zlecenie, o dzieło czy samozatrudnienie, które dają niższe lub zerowe składki emerytalne? Państwo powinno robić wszystko, by promować umowy, które dają większe wpływy do systemu i gwarantują wyższe świadczenia w przyszłości. W Polsce jest odwrotnie.

- Prof. Bugaj podkreślał w Tygodniku, że w Polsce nie ma elementarnej zasady, iż dochód, niezależnie od źródła, jest jednakowo opodatkowany.

- Wyobraźmy sobie taką sytuację: osoba korzystająca z przywilejów samozatrudnienia, czyli niższych składek, nie zbierała sobie na własną emeryturę. I państwo musi ją dofinansować. Czyli my wszyscy się na to składamy. Ale ta osoba w międzyczasie, dzięki niskim składkom, inwestowała swoje środki w instrumenty finansowe przynoszące duże zyski. I okazuje się, że jest bardzo bogata, a emerytura państwowa to dla niej tylko dodatek. Gdzie tu sprawiedliwość i racjonalność działania? Rażąco niesprawiedliwe jest dopłacać do bogaczy, a nasz system rodzi takie patologie.

- OPPZ proponuje, by wiek emerytalny powiązać ze stażem pracy. Dziś niektórzy przepracowali 20 lat i przechodzą na emeryturę, a inni, z 40-letnim stażem pracy, nie osiągnęli wieku emerytalnego i dalej zasuwiają.

- Mówimy podobnie: jeśli uważasz, że już sobie uszkadałeś i wystarczy ci środków, to

przejdź na emeryturę. Taka decyzja zawsze jest związana z długim stażem pracy i długim okresem składkowym.

- Czyli przejście na emeryturę powinno być indywidualną decyzją?

- Tak. Jeżeli ktoś z 40-letnim stażem pracy uzna, że ma wystarczająco dużo zgromadzonych środków i nie będzie potrzebował dofinansowania ze strony państwa to powinien przejść na emeryturę. Przecież będzie korzystał z własnych pieniędzy. Ktoś inny, w wieku 65 lat zorientuje się, że ma tylko 20 lat stażu pracy. Wtedy powiedzmy mu tak: zapłacimy ci minimalne świadczenie, ale pozostań w pracy, np. na 1/2 etatu. Dostaniesz częściowe świadczenie i częściowe wynagrodzenie.

- System ochrony zdrowia pozostawia wiele do życzenia. Tymczasem opodatkowano pracownicze pakiety zdrowotne.

- To kierunek odwrotny od pożądanego. Jeżeli rząd chce motywować do lepszej dbałości o zdrowie to nie może przenosić kosztów na pracowników. Stając wobec przymusu ekonomicznego, często wybieramy pieniądze, a nie zdrowie, bo musimy mieć na utrzymanie dzieci czy niespłacony kredyt.

- Mówi Pan, że organizując referendum Solidarność zyskuje szansę rozmowy z Polakami i mobilizowania ich do następnych działań.

- Dziś Polacy niezbyt chętnie angażują się w akcje społeczne. Kwestia podwyższenia wieku emerytalnego dotyczy każdego i pozwoli zintegrować działania różnych grup. Zbierając podpisy, trzeba wyjść do ludzi, rozmawiać z nimi. Samo referendum

zmusi rząd do debaty publicznej na ten temat, a nie opiniowania w ciszy gabinetów. Solidarność, jako inicjator referendum, będzie miała w kampanii referendalnej prawo do przedstawienia argumentów opinii publicznej.

- Sceptycy powiedzą: Solidarność zaangażuje się w akcję zbierania podpisów, przedłoży projekt w parlamencie, ale ostateczna decyzja należy do sejmu. A wiemy jaka jest koalicja rządząca.

- A jaka jest inna, lepsza forma nacisku na parlament? 100, 200 tysięcy ludzi pod sejmem? Kolportując plakaty i ulotki nie zbierzemy 200 tysięcy osób pod parlamentem. W tym wypadku każdy, kto się podpisze, w jakiś sposób emocjonalnie zaangażuje się w naszą akcję. To szansa budowania świadomości Polaków. Mam nadzieję, że wytworzy się taka presja społeczna, że większość w sejmie nie ukształtuje się według podziału partyjnego.

- Solidarność ma mało czasu. Zdażymy?

- Obawiamy się, że okres konsultacji zostanie skrócony do 21 dni i projekt jeszcze w końcu stycznia trafi do sejmu. Dlatego przed końcem stycznia powinniśmy złożyć nasz wniosek o rozpisanie referendum.

- Jak przekonywałby Pan młodych, by włączyli się do tej akcji?

- Młodzi powinni zastanowić się, jakie będą ich szanse awansu, jeżeli rząd podniesie wiek emerytalny. Nie chodzi tylko o to, że nie będą mogli zająć miejsc pracy dziś zwalnianych przez osoby odchodzące na emeryturę. Ale również o praktyczne szanse awansu, wyższych zarobków, życiowej stabilizacji.